

E 1961 yılı olarak biliyoruz ama tam da net değil aslında. E annemgilin işte tahmini, 61 de olabilir, 62 de olabilir. Şununla yaşıtsın. İşte o, onun kimliğine bakıyoruz, o doğumlu, öyle. Köyde doğdum. Kimliğimde 1961. Bir olasılık var ama 61 doğumluyum. Kilis'in köyü, çok yakın. Dört kilometre Kilis'e. Şimdik de zaten Merkez mahallesi oldu. Önce köydü. Ayrıydı yani, köydü. Şimdik de mahalle oldu. Çok yakın. Dört kilometre bir yerde oturuyorduk. Valla tam köydü. Merkez'e yakındı ama Kilis de öyle zaten küçük bir yer. İlçeydi o zaman şimdik il oldu. Kilis de öyle. Köy, köy sayılır. O da bir belde gibi bir yerdi. Biz de tam köyü yaşadık. Benim çocukluğum tam köy çocukluğu olarak geçti. Nasıl desem? Bağımız vardı. Çok bağımız, zeytinimiz, tarlamız, bahçemiz. Hayvanlarımız vardı. Yani daha çok üzüm ve zeytincilik vardı. Onu yapardık yani köyde. Kalabalık bir aileydik. Çok geniş bir aileydik. Babam iki evliydi. Benim annemi sonradan, annemle sonradan evlenmiş. Önce büyük annem var. Hala benim büyük annem de yaşıyor, şu anda bir yüz yaşına falan yakın. Doksan sekiz yaşında. Annem de yaşıyor. Babamı erken kaybettik. Elli dokuz yaşında, trafik kazasında vefat etti babam. Biz valla çok kalabalık, çok feodal bir ilişki, aile yapımız vardı. Hatta daha dedem bile bizim ailemizin birçok şeyine karışırdı. Babamgil beş erkek kardeşti. Aynı köydeydik. Dedem otoriteydi. Yani hep bizim her şeyimize, okula gidip gitmememize kadar kılık kıyafetimize kadar. Babam, babamlar, işte amcalarım dedemden çok çekinirlerdi. Yani bize yapmak istedikleri şeyi bile dedemin korkusundan, dedeme saygılarından bize de hani kızlara, özellikle, engel olurlardı. Yani birçok şeyimizi yaptırmazlardı. Feodal bir ailede yetiştik dediğim gibi. Çok, işimiz gücümüz çok fazlaydı. Çok yorulur, çok çalışırdık. Çok zordu. Ben annemin ilk çocuğuyum. Öbür annemin, annem geldiğinde dört tane çocuğu varmış. İki kız, iki oğlu varmış. Babam biraz köyde muhtarmış işte. Maddi olarak da aslında çok yoksullarmış da biraz ağalık varmış bizim köyde. Yarıyacılık felan. Babamın beş tane erkek çocuğu olduğu için çok çalışmışlar. Yarıyacılıktan işte mal için onlardan biraz almışlar. Biraz da bu ağalığı artık satıp şehre yönelmişler. Babamlar çok çalışmışlar. Biraz onlara yarıya edip belli bir şeye getirince, üretime getirince yarısı ağaya yarısı da çalışana olurmuş. Öyle bir yasal şey varmış. Babamlar baya babam da iki evlenmiş. Çok iş olsun da biraz da çalışsınlar, işçi lazım. Öbür amcam da iki evlenmiş. Çok çocuk, işte hep beraber köyde geniş bir aile. Dediğim gibi dedem de çok otoriteymiş. Hiç durdurmaz, gece gündüz bunları çalıştırmış. Annemler çok ezilmiş. Çok çalışmışlar. Babam da öyle. Biraz malları felan olunca, köyde işte ben şey diyorum, yaşama bilmeyince, ne yapacağını bilmeyince, biraz kendilerine gelince e muhtar da olmuş. Tabii geniş olduğu için güçtür köyde, köy yerinde. Hem maddi olarak biraz daha malları olmuş hem de geniş güçle, beş tane erkek kardeş. Onların beşer, onar tane çocukları. Babam muhtar olmuş. E muhtar da olunca biraz daha tabii o zaman eskiden. Benim dediğim kaç yıl? Ben

hatırlamıyorum babamın muhtarlığın, ben altmış yaşındayım. Yani yarım, yarım asır bir zaman önce köyde muhtarlık çok önemliymiş. Gelen işte askerler, kaymakamlar, neler, şunlar bunlar felan. Belli bir saygınlığı felan konumu varmış. E babam ne yapacak? Evlenecek tabii. Evlenmek. Hem işçi lazım hem tabii bir saygınlığı var. Tek eş olmaz. Evlenmiş. Annemle evlenmişler. Dediğim gibi dört tane çocuğu varmış. Şu anda on dokuz kardeşiz biz. On tane öbür annemin. Aman pardon. Dokuz tane öbür annemin, on tane de annemden. On dokuz yaşayan var. İki tane annemin ölmüş, benden önce. İki oğlu olmuş, ölmüş. Öbür annemin dört beş tane ölmüş. Yani yirmi beş taneden fazla doğurmuş ikisi. Çekişmeli olmuş galiba biraz da. (Gülüyor)

Şimdi nasıl olabilir ki? Yani... Tabii ki iyi değildi. Sürekli bir rekabet, çekişme, sorun, gerilim. Gerilimli bir ortamdı. E annem babama sitem ederdi. Tabii büyük annemin çocukları erkekti. Annemin önce, benden önce, iki tane oğlu olup ölmüş. Ondan sonra üç tane kız peş peşe, köy yerinde. Üç kızı olmuş annemin. Öbür annemin erkek, en büyüğü erkek, annem geldiğinde ortaokula gidiyormuş. Liseye gidiyormuş büyük abim. Şu anda doktor, psikiyatri uzmanı. Onlar okuyorlar. Belli bir yere geliyorlar. Annemin kızları var. İşte erkek çocuğu yok. Babam tabii o zaman büyük anneme de çok değer verirdi. Çok severdi de. Annem ona sitem ederdi. Bu kadar eşini seviyordun, değerli, kıymetlidir. Benimle niye evlendin? Beni niye aldın felan. E öbür annem de bir şey olsa babama, beni beğenmedin, gittin onu aldın. Git, ne halin varsa gör. Şey yapmazdı felan. Yani babam arada gerçekten ezilirdi. Ben şimdik anlıyorum onu. Tabii kendi eliyle yapmış. Ne o annelerimin suçu yok. Ama onun bedelini ağır ödedi babam. Çok iyi bir insandı babam. Çok sevilen sayılan, çok geniş, çocuklarına karşı çok sevgisini gösteren. Yani bizimle beraber şeyde, köyde saklambaç oynayan, evin içinde kışın evin içinde oyun oynayan. Kalkıp da yani ben öyle muhtarım, öyle kabalığı kesinlikle yoktu. Hiç şey değildi, çok mütevaziydi. Yumuşaktı. Köyde çok sevilen, sayılan bir insandı. Ama işte derdi ki ben dünyaya bir daha gelsem, iki evlenmek değil bir tane bir daha evlenmem. Hiç evlenmem derdi. Akılsızlık yapmışım. Kendi ayağıma sıkışım. Cahilliğimin bedelini ödüyorum. Bunu da söylerdi yani itiraf ederdi. Hatta bir amcam evlenmeye kalktı. Yedi tane kızı vardı. Erkek çocuğu yok diye. O zaman biz becardık. Babam dedi ki amcamı çağırdı, geldi, duydu evleneceğini. Birini de hatta bir yerden ayarlamışlar felan. Birisiylen evlenmeye. Babamdan gizli. Babamın karşı çıkacağını tahmin etmiş. O da en küçük amcamdı. Babam en büyükleriydi. Babam çağırmış onu. Gelmiş konuşmuşlar içeride. Biz tabii yanımızda konuşmuyorlar. Biz sonradan duyuyoruz böyle. Demiş ki eğer sen illa da evle, erkek için evleniyorsan. O zaman benim bir yeni kardeşim doğmuştu erkek kardeşim, büyük annemden. Ben demiş bunu sana vereyim, nüfusunu. Al

götür, senin olsun. Bacımın da... Yengeye, şeye de, kardeş hanımlarına bizde bacı derlerdi. Bacımın da gönlünü et, ben veririm. Yeni, daha bir aylık daha erkek kardeşimiz doğmuş. Sen olsun, senin oğlun olsun. İlla onun için istiyorsan. Kesinlikle evlenme. Ve evlendirmedim amcamı. İzin vermedi babam. Sonra onun da oğlu oldu zaten. Kendi eşinden oldu. İlk eşinden oldu.

Öyle ya işte feodal bir aileydi ama çok zordu. Kavgalar çok bazen şiddetli olurdu. Çok korkardık. Yani yine kıyamet kopacak, kavga olacak diye. Bazen olurdu ki akşam yemek yiyemezdik, kavgadan. Yemekler öyle kalırdı. Yemeklerin kapağı açılmazdı. Yani babam ölene kadar aynı evde yaşadılar. Biz hep aynı evde büyüdük. Yani odalar ayrıydı. Büyük bir oda yapmıştı babam. Çok büyük bir salon vardı böyle. Belki otuz, kırk metrekare bir salon. Yanda da iki oda anneme, iki oda öbür anneme vardı. Bir kendilerinin yatak odası. Annemin tarafta bir yatak odaları ayrı, öbür annemden de. Bir de bizim çocukların kaldığımız bir odamız vardı. Ya böyle hiç beraber kalmadık yani. Ev komün, beraber yaşıyoruz ama şeylerimiz ayrıydı, oda. Ama banyomuz aynı bir banyoda, yemeğimiz, soframız aynı bir geniş. Bir de ayrı yemek salonumuz vardı bizim. Büyük sofra açardık, çok büyük, çok kalabalığa çünkü. Bir de köyde çok gidip gelen olur. Sürekli birileri gelir. Şehirden kalan felan olur. E babam en büyük olduğu için öbür çocuklar köyden çok gelirlerdi bizde yemeğe kalır. Ya böyle şeydi. Eski işler çok farklıydı. Yani böyle haberli felan değil. Gelir mesela bize gelirler çocuklar. Oyun oynarlar felan kalırlar. Yemek beraber yenir. Beraber içilir. Bazen beraber yatarlar, kalırlar. Öyleydi yani çok kalabalıktık.

Zordu, çok zordu koşullarımız gerçekten. Kardeş ilişkilerimiz çok iyiydi. Ya bazılarında daha da iyiydi. Bazılarında biraz şey olan olurdu. Mesela nasıl desem? Bir abim o zaman biz genç kızken, on beş, on altı, on yedi. Ben zaten on sekizde evlendim. On sekiz yaşında evlendim. İnşaat mühendisliğini okudu. Öbür annemin oğlu. Yine ben annemin en büyüğü olduğum için, bizi kızları okutmadılar. Bizi ilkokul mezunu kızlar hep. Abim İstanbul'da şeyi kazandı. İnşaat Mühendisliği'ni okudu, İTÜ'de. İstanbul Teknik Üniversitesi'nde. Çok da zekilerdi bu arada yani okuyanlar da iyi okurdu. Abim işte çok şey yapardı. Annemi tutardı o. Daha çok, annesiyle çok kavga ederdi, konuşmazdı, küserdi. Anne sen haksızsın derdi. Annesi ona kızardı. Sen nasıl benden doğmuşsun gidiyorsun işte onu tutuyorsun felan. Anne derdi sen çünkü gerçekten sen haksızlık ediyorsun. Onun da suçu yok tamam babam evlenmiş ama. Yani babama yazık felan derdi. Konuşmazdı o zaman da annem küserdi oğluna. Sen beni tutmuyorsun diye. Ve asla bizi ayırt etmez. O abim hiç şey yapmazdı. Şu anda da kendi öz kardeşlerinde mesela benimle ilişkisi daha iyi. Ama tabii illa da yine de fark ediyor yani.

Hepsinde değil ama fark ediyor. Yani biraz da büyüklerden oluyor. Önce gidenler öbür, mesela ayırım edenler, öbür büyükler bizi etkiliyorlar. Ama onlar ayırım etmeyince biz annem sonradan geldiği için, e biz onlara yakın davranıyoruz. Ne kadar olursa olsun. Biz sanki sonradan geldiğimiz, annem sonradan geldiği için, biz eklenmiş gibi oluyoruz. Yani onlar sanki asil, biz yedek gibiyiz. Öyle bir dezavantaj var, gerçekten. Amcalarım felan da öyleydi. Dedem de öyleydi. Yani daha çok onu, büyük annemi tutarlardı. Büyük annemin çocuklarını daha çok severlerdi. Dedem de öyleydi. Dedem bariz ayırım yapardı. Öyleydi işte. Zordu ya, çok zordu.

Ben ilkokula, biz ilkokulu okuduk bari. Öbür amcamın çocukları hiçbiri de okumadılar. Abimler baskı yaptılar babama. Çünkü ikisi tanesi üniversitede biri doktor oluyor, öbürü İstanbul Üniversitesi'nde, Teknik Üniversitesi'nde inşaat mühendisi oluyor. En azından ilkokulu okusunlar diye, benden büyük iki tan ablam, öbür annemin kızı, kızlar okumamışlardı. O daha ilkokula gitmemişti. Abilerim üniversiteye gidince şey yaptılar. İlkokulu okusunlar diye babama baskı yaptılar. Babam da şey yaptı yani. O kadar dedeme göğüs gerdi, ilkokula gönderdi bizi. Öbür amcamın kızları gitmediler. Bizimle akran olanlar.

Nasıl geçiyordu? Mevsimine göre. Ben annemin en büyük çocuğu olduğum için. Annem maşallah her sene, iki senede bir doğum yapıyor, doğuruyordu. Ben çocuklara daha çok anne gibiydim. Böyle annemin o zaman tabii biz bilmiyoruz, küçüğüz. İşte bu mesela aşerme mesela sıkıntılı geçirdi. Midem ağrıyor diyip sürekli kusardı felan. Çok sıkıntılıydı. Bir de evde iş bölümü vardı. Annem küçük olduğu için evde ekmek... Eskiden fırın felan yoktu ekmekler evde yapılırdı. Biz çok kalabalıktık. Her gün ekmek yapardık. Bir de işçiler falan da olurdu. Bağımız, bahçemiz, zeytinimiz felan. Çalışan olurdu. Onların yemeğini de biz, ekmeğini biz götürürdük beraber. Babam, başkaları getirirdi ama babam o işçilerden ekmek, yemek getirtmezdi. Hayır derdi. Evden, hani ben şey yaparım diye. Anneme ekmeği vermişler. Demişler ki ekmek işi daha zor, yemek daha kolay. E köy yerinde yemekler çok teferruatlı bir şeyler olmaz zaten işte. Pilavdı, şuydu buydu felan filan. Zaten ağır yemekler beraber olur. Ortak yapılır. Basit yemekleri de büyük annem yapardı. Annem ekmek yapardı. E annem öyle midesi bulanınca, hamile olunca, böyle kocaman karnı felan olunca yapamazdı. Şimdi size abartı gelebilir. Ben ilkokula gittim. Birinci sınıftaydım. Ekmek pişirmeyi öğretti annem bana. Bizde ekmeği farklı yaparlar. Yufka açarlar, büyük. Sonra sacda şey pişirirler. Böyle her gün yaparız yumuşak pişer. Ekmek ocak gömerler böyle. Topraktan ocak yaparlar. Tandır değil de biraz daha değişiki. Yufkayı onla şile felan, demir şişimiz böyle evirgeç olur. Şiş derdik biz evirgeç. Ben ilkokula giderken hatırlamıyorum öğrendim. Ben ilkokula başladığımı bile hatırlamıyorum. Beş yaşında göndermiş annem beni. Bu demiş çabuk gitsin, okulu bitirsin de

bana yardımcı olsun diye. Ben ilkokula başladığımda annem bana pişirmeyi öğretmiş. Hatırlamıyorum en zaman öğrendim. Yalnızca böyle o demir şişten böyle kabardıklarını, su topladıklarını şu an biliyorum, sıkılmaktan. Sonra ilkokul üçüncü, dördüncü sınıfta ben ekmek açmayı öğrendim. Hamuru annem bana böyle, hamile karnı çok büyük olunca felan şey yapardı. İki üç leğende böyle hamuru az az yoğurtur. Üst üste koydurur. Hepsini birden gücüm yetmiyordu çünkü. Daha ilkokula gidiyordum, yoğuramıyordum. Bir de zayıftım. Ben çok zayıftım. Ben evlendiğimde bile kırk beş kiloydum. Annem öyle yoğurturdu. Leğene böyle az az, az az yanımda durur, elime böyle suyu dökerdi. Yoğururdum, yoğururdum. Üst üste koyardım. Sonra oturur ekmeği beraber annemle yapardık. Sonra benim küçüğüm biraz büyüdü. Ben ilkokula giderken ekmek de çok oluyordu ama çok erken kalkıyordum. Sabah ezan daha böyle karanlıkken kalkıyordum okula yetişmek için, ekmek etmeye. Ama yine de geç kalıyordum. Çünkü ekmek çok. Ne kadar erken kalksam yetiştiremiyordum. Öğretmen beni her gün tahtada dövüyordu. Elimi açıyordu. Sınıfa girdikten. Bir de bize birleştirilmiş sınıflardı. Bir, iki, üç, bir de dörtlen beş, iki tane öğretmen vardı sınıfımızda. Okulumuzda, köyde. Sonra ben ağladım biraz çok utanıyordum felan hatırlıyorum onu. Anneme dedim ben okula gitmeyeceğim. Ağladım. Neden dedi. Dedim öğretmen beni sınıfta her gün dövüyor. Elime vuruyor oturtuyor. Pergelle böyle vururdu. Oturturdu beni. Niye geç kalıyorsun her gün diye. Ama ben açıklama yapmıyordum öğretmene. Sonra bizim köyde bir öğretmenlerle arası çok iyi, yaşlı, böyle kimsesiz birisi vardı. Öğretmenler de onu severlerdi. Yardımcı da olurlardı. O da bize çok gider gelirdi. Biz de ona yardımcı olurduk. Hiç kimsesi yoktu, çoluğu, çocuğu, eşi, yakını. Hiç kimsesi yoktu. Annem ona söyledi. Dedi gidip söyler misin böyle böyle. O gelmiş öğretmene söylemiş. Öğretmen inanmamış. demiş ki ben gidip bakıcam. Bu çocuk nasıl ekmek edebilir? Ya üçüncü sınıfım ya dördüncü sınıfım. Çok hatırlamıyorum. Emin değilim yani. Öğretmen geldi. Benim ekmek yaptığımı gördü ve ağladı. Erkek bir öğretmendi. Hasan Zelzele, hiç unutmuyorum ismini de. Hasan Zelzele diye bir öğretmen. Geldi ağladı. Dedi ki artık bana her gün bu yaptığın sıcak ekmekten bir tane istiyorum dedi. Karışmadı ondan sonra bana. Ben öyle evlendiğim gün, kuaföre gideceğim, gelin olacağım. Ekmeği hala ben yapıyorum. Yine bu abim dedi ki, ya dedi, bu kız dedi, bugün gidiyor son gün dedi. Utanın dedi. Buna ekmek mi yaptırıyorsunuz daha dedi. Bugün gitti. Yarın ne yapacaksınız dedi. Bana diyorlar ki sabah erken kalk, ekmeği yap. Duş al, sonra kuaföre git. (Gülüyor) Öyleydi işte. Yani çok ezildik. Annem dediğim gibi ben çocukları duş aldırırdım sırayla. Benim küçüğüm, iki yaş küçüğüm, kız kardeşim var. O da giydirirdi, içeride. İşte biri su taşır. Onun küçüğü de yine kız. O da su taşır. Biz kuyudan su çeker taşırdık. Büyük kazan korduk şeye, bahçeye kurardık. Orada ısınır. İçeride banyo yapardık. Önce banyomuz yoktu. Biz ilkokulu bitirdikten sonra babam banyo

yaptı. Ocakların eşiği olurdu. Eşik derdik böyle suluk derlerdi, eşik derlerdi. Tahta kapılı, kocaman kocaman delikleri. Oradan rüzgarlar gelir. Saçlarımız uzun uzun. Şampuan yok. Annem sabunla yıkar. Bir de iki su verirler. Tekrar saçımız yumuşak olsun diye. Uzun uzun bölüklerimiz. Çok saçlarımız vardı. Ama çok soğuktu. Gerçekten orada yıkanmak bir işkenceydi. Öyleydi. Sonra işte dediğim gibi bizim, ben on beş yaşındaydım, buraya bizim köye elektrik geldi. Bizim köyde elektrik de yoktu ben on beş yaşına kadar. Yani sıkıntıydı gerçekten. Zordu. Ev içinde öyleydi, öyle işimiz zordu. Bir de daha bağ bahçe işimiz vardı. Bütün her işe giderdik yani üzüm kesmeye, kazma kazma, ot kırma, kol çevirirdik, kol tutardık, çift sürerdik bağda işte. Önce hayvanla sürerlerdi. Sonra traktör çıktı. Traktörle sürdüler. Zeytin toplamaya giderdik. Zeytinlerin altını düzler açardık, zeytinler ona dökülsün diye. Zor. Bostan yapardık. Kavun, karpuz ekerdik. Onları yetiştir, acur ekerdik. Toplardık. Tekrar babam satmaya götürür. Ya üzüm işi çok yorardı bizi. Başımızda taşırdık. O kadar üzümleri büyük... Zembil derlerdi. Zembili bilir misiniz? Zembiller olur, başımıza koyarlar. Bu küçücüğüz daha. Sekiz dokuz yaşından sonra onlara başlardık. Ya sandıklarda, hal için güzellerini, iyisini seçerlerdi. Hale şey yaparlardı, keserlerdi. Biz onu ya, abartısız söylüyorum, yirmi kiloluk şeyleri başımıza koyarlardı, sandıklara. Şey girmezdi, şehir için nakliye gelirdi. Onları toplardı, herkesinkini. Sen, arazinin başına çıkaracan, yola çıkaracaksın onu yani. Bağın içinde, nakliye girmediği için. Onları başımızda koyarlardı. Ya ben o başım, boynum yok. Onu indirdikten sonra boynumuzu, başımızı hissetmezdik. Biraz böyle tutardık elimizle. O kadar ağırdı. E şimdi çıkıyor boyun fitiği, bel fitiği. Ben ameliyat oldum iki defa belimde. Yani işte çok ezildik gerçekten ya. Çok yorulduk. Çamaşır yıkamak çok zordu. O kadar kalabalık. Hepsini elimizde yıkardık. Su taşıyıp. Dizlerimiz böyle, ayaklarımızın üstüne oturup saatlerce çamaşır yıkamaktan valla mahvolurduk. Zordu zor. Hayatımız çok zor geçti gerçekten.

Annem doğum yapardı. Bizim köyde neyse ki akarsu da vardı. Küçük bir deremiz de vardı. Hiç annesi falan gelmezdi. Kilis yakındı. Anneannem daha öleli çok olmadı. Vardı, teyzelerim vardı. Ya böyle çok gerçekten sahipsizdi kadınlar ya. Kimse herkes kendi başına her şeyini yapıyordu galiba. E büyük annem de yapmazdı. Sonuçta o onun üzerine, ya kuması yani kuma. Annem doğum yapınca, o annemin, evde doğum yapardı hep. Onları götürür bir zembile koyardık gine. Ya lastik gibi böyle iki kulpu vardı. Götürürdük derede biz yıkardık annemin doğum yaptığı o pisliklerini felan. Ya o kadardı yani gerçekten. Annem hiç bez falan yıkamazdı. Sonra bütün çocuk kardeşlerimizin felan biz yıkardık. Her şeyine biz bakardık.

Onunla ilgili sana bir anı, şey anlatam anımı yine. Ben işte gelin oldum, evleneceğim. O da yine uzaktan akrabamız, aynı köyden. Ama Antep'e geleceğim. Eşim Antep'te çalışıyor, o zaman nişanlım. Akşam oldu ben işte düğün felan bitti. Kayınvalidemgilde oturuyorum. Annemgil oraya geldiler, beni yolcu etmeye. Kardeşlerim de. Ay o kardeşlerim bir bana sarıldılar. Bir yakışla ağlıyorlar. İnanamam. Yani gerçekten orada ağlamayan kimse kalmadı. Abi abla, bizi bırakma abla ne olur? Biz ne yapacağız sensiz diye. Ben de ayrılamadım. Arabaya aldım onları beraber Antep'e getirdim. Üç kardeşim, iki kız, bir erkek kardeşim. Şimdi eşim yanımda oturuyor. Onlar hala söylüyorlar daha. Biz diyorlar bir böyle sinir oluyoruz ki bah bir senin yanında oturuyor. Bunlar oradan buraya kadar, Antep'e kadar bana sarılarak geldiler. İttiriyorlarmış böyle. Biz ittirmeden ileri gitsin o felan diye. Getiren de abimdi. O inşaat mühendisliğinde okuyan abimdi, bizi arabayla... Arabayla geziyor köyde. O doktor olan abimin arabası vardı düğüne gelmişlerdi. Onunla bizi getirdiler buraya. Bize şimdi, bizi bıraktılar. Gidecekler. Çocuklar gitmiyorlar. Hayır diyorlar, biz gitmeyeceğiz. Çıktık eve. Oturduk biraz saat bir oldu. İki oldu. Gitmiyorlar. Ağlıyorlar. Ya ölecekler çocuklar ha. Kriz geçiriyorlar. Ben de ağlıyorum. Ben de çok kötüyüm. Ya çocuklar öyle sanki gerçekten cenaze çıktı. Zorla abim aldı onları öyle götürdü. E çocuklar uyumamışlar. Günlerce gece kalkıp ağlamışlar. Ablam gelsin, ablam gelsin. Biz ablamsız yaşayamayız. Ablamsız yaşayamayız diye. Öyleydi. Hala da öyleler ama bana karşı. Yani anne gibiyim onlara. İlişkilerimiz öyle yani.

Ama genelde öyle. Genelde öyledir yani. Büyükler kız olursa genelde öyle de. Ben de biraz fazla duygusaldım herhalde. Fazla biraz şeydim. Anneme çok üzülürdüm haline. Yani orada tecrit gibi. İşte dediğim gibi biraz önce amcalarımdan, dedemden falan. Bir de annem o çocukların okumasına kaynaklı köyde hep, mesela doktorun annesi, mühendisin annesi, işte okuyorlar felan.

Var, bir böyle şey var. İnsana saygı gösteriyorlar. Babam onu götürüyor. Anneme böyle değersiz gibi hissettiriyorlar her şeyi. Ben anneme çok üzülürdüm gerçekten. Biraz da ondan yani. Böyle annemi rahat ettirmek için elimden geleni yapardım. Öyle işte ya. Annem hala köyde yaşıyor. Bir de kardeşim var, erkek kardeşim. Liseyi bitirdi. Okumak istemedi. Ben dedi köy hayatını seviyorum. Köyde kalacağım. İyi ki de kalmış. Daha devam ediyorlar ama bağ kalmadı eskisi gibi. Bağlar yaşlandı. Üzüm para etmedi. Tekeller kapandı. Özelleştirildi, kapatıldı. Çok perişan oldular köylüler. Şimdik işte zeytin felan yaptılar. Zeytinleri yetiştirdi onun yerine. Fıstık ettiler. Fıstık oldu. Biraz bostan yapıyorlar. İnek felanla uğraşılıyor kardeşim. Bir, küçük bir çiftlik gibi. On, on beş tane ineği var. Annem de yanında yaşıyor. Yani bağcılık hemen hemen var da çok az kaldı. Bitti bizim orada bağcılık kalmadı gibi. Çok az. Yani işte her

evde kalmadı. Eskiden her evde, bizim on direk bağıımız vardı. On bin. Direk olarak hesabı. Yani çok. Biz aylarca üzüm keserdik. Şimdi yok. Hiç yok annemgil, hiç kalmadı. Eski şey, köylerin de tadı kalmadı. Gübre pahalı diyorlar. İşçilik pahalı. Her şey pahalı diyorlar. Mazot pahalı. Çift sürdürme. Değmiyor diyorlar. Yani emeğimize değmiyor diye. Kimse artık köyde de heves etmiyor yani bir şeye. Eski şeyi, tadı kalmadı.

İlkokul bitti. Erkek kardeşim, o biz İstanbul'daki abimi çok seviyoruz. Benden yedi yaş büyük o. O orada üniversitede okuyor. O da okula gitmemizi istiyor. E ben her gün ağlıyorum. Beni baba okula yazdır. Ne olur baba ben okumak istiyorum. Bir de şöyle de bir şey var. Şimdi öbür annemin çocukları okuyor. Anneminkiler kız, okumuyorlar. Annem çalışıyor. Onlar okuyor, hayatlarını kurtarıyorlar. Annem de buna çok üzülüyor. Ben de onu fark ediyorum. Bir taraftan da öyle bir şeyden okumak istiyorum. Bir taraftan kendimi de kurtarmak istiyorum. Yani özeniyorum onlara. Mesela abim evlenmiş. Doktor gelip gidiyor, eşi, çocukları felan. Bakıyoruz yani, çok farklı onun hayatı bizimkinden. Onun da farkındayız. Okumak istiyorum. Öğretmenim de çok seviyordu beni. Ya babama çok şey yapıyordu. Yatılı ver, yatılı kalsın. Bu çok başarılı bir çocuk olur. Bu gerçekten okur. En azından bir öğretmen olsun. Bir hemşire olsun, bir şey olsun felan diye babama. Babam diyordu ki ben bunu gönderirsem geride gelenler de var. İşte öbür annemin de var, benle yaşıt, iki ay benden küçük. Benim küçüğüm yine kız kardeşim var iki yaş küçük. Onun küçüğü var iki yaş küçük. Öbür annemin var yine ondan küçük. Yani altı tane kızız ha, peş peşe. Babam diyor ki bir tane değil ki ben altından kalkamam. Hangisini okutayım? Benim babam var. Babam razı olmaz diyor. Dedemden yani. Babam var, babam izin vermez. Bu yaştan sonra babamın bir ayağı mezarda. Ben babamı mı kırayım kızların okuması için? Ondan sonra biz de diyor, ancak diyor, onları okutabiliyorum diyor. Yani abim okurken felan da babam biraz hazır malları satıyordu ara sıra. Yetmediği yerde. Çünkü öbür abim tıp okumuş. Zor yani, onu okutmuş. E bir de bu okuyor. Bu abim de biraz da eli çok boldu. Çok para harcıyordu. İstanbul'da, üniversitede şey okuyan, mühendislik okuyan abim. Velhasıl babama gücümüz yetmedi. Biz üzüm kesiyoruz. Babam... Oturuyoruz, o zaman kesmiyoruz diyoruz. Şimdi ötekiler de beni destekliyor. Şimdi ben gidersem öbürleri de gelecekler peşimden. Hepimiz birden oturuyoruz şimdik. Tamam diyoruz biz o zaman çalışmıyoruz. Sen bizi göndermiyor, oğlanları mı gönderiyorsun? Biz üzüm kesmeyeceğiz. Bırakıyoruz. Babam hadi canım kızlarım. Gözünüzü severim. Yüzünüzü severim. Bak işimiz öyle kalıyor felan filan. Şey yapıyorduk. Yok sen söz ver. Üzüm bitsin. Sergiler bitiyor, okullar açılacak ama. Sen söz ver. Biz daha çok çalışacağız diyoruz babama. Babam tamam tamam diyor. Hadi hele şunu bitirelim, işimizi, bir bakarız hele diyor. Söz mü diyor. Tamam tamam

diyor. Söz diyor. Ama biz kalkıyoruz a tamam söz verdi. Bizi herhalde gönderecek diyoruz. Böyle bir çalışıyoruz felan. Aradan biraz geçiyor. Bir gün, iki gün felan. Baba söz vermiştin ha falan diyoruz babama. Gideceğiz değil mi okula? Kızım diyor, hangi birinizi göndereyim. Para yok, para, para diyor. Gücüm yetmez diyor. Nasıl göndereyim sizi diyor. E nasıl gidip geleceksiniz diyor. Erkek çocukları diyor traktöre biniyorlar, yayan gidip geliyorlar, dört kilometre diyor. Ben diyor, sizi diyor. Kilis'e nasıl gidip geleceksiniz kız başımızlan diyor. Gönderemem diyor. Nasıl göndereyim diyor. Artık, yine bırakıyoruz iş. O sene sergi bitene kadar iki ay biz babamla böyle. Orada bize işçiler felan diyorlardı. Ya bu çocuklar nasıl bir çocuk? Ya bunlar hiç diyorlar bize usanmıyor musunuz. Susun da işinize bakın, kızıyorlar bize. Bunlar nasıl kızmış ya. Vur bunlara. Babama diyorlar vur bunlara ağzının üstüne iki tane otursunlar. Ne okuması mıymış, bunlar bunu öğrenmişler? Nereden öğrenmişler bunu? Babam tabii şey yapmıyor, kızmıyor da bize. Yani artık başkaları tahammül etmiyorlar bizim şeyimize. Böyle her gün, her gün diyorlar bu ne, başımızı şişirdiniz. O sene kaldı. Ben öyle çok küçük bitirdim ilkokulu. Diyorum ya kaç yaşındaydım valla bitirdim. Herhal on yaşında felan bitirdim ilkokulu. Çok küçüktüm. Babam zaten öyleydi. Daha seni almazlar ortaokula. Küçüksün hele hele. Sonra bakarız felan filan. Bir iki sene geçti dediği gibi. Ben dedim, baba tamam artık ha ben büyüdüm biraz. Öbürleri de bitirdiler. Şimdi hadi hep beraber bizi ortaokula yazdır, Kilis'e. (Gülüyor) Ya yıllarca sürdü bu savaşımız. Ama büyük abim, doktor olan abim, hiç bize yardımcı olmadı. O konuda ben şimdik hani çok inancım yok ama hakkımız varsa helal etmiyorum. Yani okumuştun, doktor olmuştu ama maddi, manevi asla ne babama yönlendirici oldu. Biz o zaman bir liseyi bitirseydik. O zaman lise mezunları bile gerçekten memur olup hayatını kurtarıp daha iyi yerlerde, daha güzel yaşantıları olabiliyordu. Velhasıl biz işte öyle okuyamadık. Benim küçüğüm de okumadı ben de okumadım. Ama ben bizim anamın üç numarası, üçüncü kız kardeşimde artık ben büyüdüm de. O zaman bayağı büyüdüm de. Babama dedim ki, baba gerçekten dedim bu iş kötü olacak. Annemi de örgütledim. Anne de ki ben çocuklarımı alıyorum. Terk edeceğim seni, ayrılacağım de. Ben de dedim anne senin yanındayım. Babama böyle bir şey yapalım. Baskı kuralım. Bu kız kardeşimi okutsun artık. Üçüncüsü, annemin üçüncü kızı. Ama o annemin üçüncü kızınla beraber öbür annemin erkek çocuğu var. O yaşta, aynı yaşta. Onu ortaokula yazdırıyor babam, erkek kardeşimi. Ama annemin daha yok erkek çocuğu. E şimdik üç tane annemin kızı var, üç de o öbür annemin kızı var. Peş peşe olmuşuz. Ondan sonraki, öbür anneminki erkek çocuk.diye bir kardeşim. Onu ortaokula babam hiç kayıtsız şartsız, hiç lafı yok bile. Yazılacak o. Dedim anne, babam'i ortaokul yazacak. Eğer'yi de yazdırmazsa biz dedim babamı terk edelim. Biz dedim bu evde böyle çalışmayalım. Biz dedim burada azap gibiyiz. Azap dediğim yani orada işçi,

hizmetçi yani. Sen dedim böyle çalışıyorsun. Bu kadar şey yapıyoruz. Onun çocukları okuyorlar. Hayatlarını kurtarıyorlar. Ona kıymet, değer veriliyor. Biz burada biz rezil oluyoruz. Annemi örgütledim. Kız kardeşimi de örgütledim. O kız kardeşim de çok sessiz. Hiçbir şey talep etmez. Yok gibi. Evde, çocukluğu da öyleydi. Ben şimdi onu da öğretiyorum.bak, ona dicesin,gidiyor, ben de gideceğim baba. Hani bize dedi ya dün çoktunuz. İki oğlun vardı. İki de sizin, dört tanesiniz. Şimdi dedim bak. Bir o var, bir sen varsın. O zaten onu gönderecek. Erkek yok. Bir de sen varsın. Ben babama bir şey demem, ağlıyor. Ben onu sıkıştıyorum. Kız diyorum. Çekiyorum bir tarafa evde. Kızıyom, kızıyom. Seni diyom gebertirim söylemezsen diyom. İlla söyleyeceksin diyom. Babama baskı kuracaksın diyom. Ben bir şey demem diyor. Ağlıyor ben kızınca, sıkıştırdınca. Neyse ben babama bir baskı yaptım, annemle bir olduk. Baba dedim seni köye rezil ederim. Bu yaştan sonra annemle biz dedim alırız kardeşlerimizi. Bu kadar çalıştıktan sonra, biz köyde başkasının işini yaparız, karnımızı doyururuz. İllaki okula göndereceksin. Valla babam baktı iş kötü gerçekten. Dedim baba senin vicdanın el veriyor mu buna. Bu dedim gerçekten büyük bir haksızlık. Anneme dedim haksızlık oluyor. Evlenmeseydin dedim ya. Kadın zorla gelmemiş yani sonuçta. Neyse bu öbür annem de duydu bunu. Evin içinde bayağı tabii kız kardeşimi okula yazılacak. Bu senin başının altından çıktı şöyle böyle herkes duymuş. Büyük annem bana çavuş dedi o zaman. Evin çavuşu, bu evin çavuşu oldu bu. Bu mu belirleyecek kızların okula gitmesini? Bu eski köye yeni adet geldi. Bu, bunun dediği mi olacak? Bu çavuşun felan filan gibi. Velhasıl kız kardeşimi okula gönderdik. Yazdırdık. Dedemgil de Kilis'teler. Ona da çözüm bulduk. Bir tane olunca. Biz şimdi hepimiz gitseydik olmazdı. Dedemlerde kaldı. Hafta sonu gelirdi. Dedemgilde kaldı. Liseyi bitirdi. Maliyeye girdi. Memur oldu. Şimdi emekli. Yani ondan sonrası kızlar okudular. İki tane kız kardeşim, onun küçüğü öğretmen. Biri ana sınıf öğretmeni, biri sınıf öğretmeni oldu. Pardon üç tane ya. En küçüğümüz var. Daha onu da unuttum. İki tane sınıf öğretmeni, bir ana okulu öğretmeni bir de muhasebeci. Muhasebe bölümünü bitirdi. Liseyi bitirdi. Yine o iki yıllık üniversite bitirdi. O da öyle. Ondan sonra bir tane oğlanlar okumadı biliyor musun? Hepsi kızlar okudular. O de okuyamadı. Liseyi bitiremedi. Babam sonra eyvah eyvah. İşte çok da para harcıyormuş. ile pazartesi günü ikisine aynı parayı veriyormuş babam. iki gün sonra babama diyormuş baba, benim param bitti. de bir hafta aldığı parayı iki, üç hafta idare ediyormuş. Almıyormuş babamdan. Babam sonra bunları itiraf etti. Ben bir tane erkek çocuk okutana kadar beş tane kızımın hayatını kurtarırmışım. Eyvah olsun dedi. Pişman oldum. Bir, iki evlendim hayatımın pişmanlığını yaşadım. Bir de erkek çocuklarımı okuttum, kızlarımı okutmadım hayatımın pişmanlığını yaşadım dedi babam son zamanda. İtiraf etti. Ama son pişmanlık bir şey getirmiyor. Fayda etmiyor, maalesef. Ama en, en azından yol açtı. O

mücadelemizin sonu. Ben mücadeleye çok inanırım. O hayat tecrübemden, deneyimden.
öyle der, abla sonradan, iyi ki de sen öyle şey yaptın o kadar benim hayatım farklı oldu. Öyle
işte kaldık biz ilkokulu bitirdik köyde. Çalıştık. Ne yapalım? Ama oradan bende bir şey kaldı.
Okumamanın bir ezikliği. Ben evlendim üç tane kızım oldu. Çok baskı yaptılar kayınvalidemgil
felan. İşte bir tane daha olsun. Üçten döner. Üç kız olunca üst üste dördüncü oğlan olurmuş,
döner. Asla dedim asla. Ben kendi hayatım gibi kızlarımı da yapmam. Okumaları için el işler,
çeyize yönlendirmedim. İlkokula giderken kızlarımın Aziz Nesin'in kitaplarını, setlerini aldım.
Fakir Baykurt'un setlerini aldım. Nazım Hikmet'in setlerini aldım. Çocuklarım okula, okumaya
yönlendirdim. Kitap okudum yanlarında, kitap okuttum. Üç kızım var. Öğretmen oldu. Onun
küçüğü doktor oldu. En küçük kızım da avukat. O da şimdi işte eşinden ayrılan kızım. Yani
çocuklarımda yaşadım derler ya. Büyükler kendi yaşamadıkları, çocuklarında görmek isterler.
Ben katılıyorum buna gerçekten. Doğrudur. Yani ben tabii ki yine de keşke de ben olaydım.
Yani kendinle bir barışık oluyorsun, eğitilmiş olmak. Ben onun eksikliğini, hala altmış yaşına
geldim yer yer yaşıyorum. Mesela ilkokulu da biz yarım yamalak okuduk. Yani bir okuma
yazma öğrendik. Yani bir geometri görmedik. Dil bilgisi görmedik. Ben sonradan baktım
kızlarım okurken, neler varmış neler? Biz işte okula devam gitmezdik ki. Okullar açılır önce
sergi vardı gitmezdik. Sonra kışın içinde zeytin başlar gitmezdik, devamsızlık. Sonra davar,
koyun, keçi yaymaya giderdik. Bırakmazlardı bizi. Derlerdi muallim mi olacaksınız yeter.
Okumayı öğrendiniz tamam. Hani biz okula da çok gitmedik. Ben onu şu anda mesela partide
felan çalışırken yazı mazı şeyim çok geri mesela yani. Tamam yazabiliyorum okuyabiliyorum
ama eksikim çok fazla. Yani bir, eğitilmiş bir lise mezun olsaydım, bir şey olsaydım. Ben mesela
parti siyaseti de daha farklı, daha verimli olurdu. Daha iyi şeyler olurdu. Ben onun ezikliğini
yaşamıyorum ama eksikliğini yaşıyorum. Yani kendimi ezik olarak görmüyorum ama
eksikliğini yaşıyorum. Yetmezliğini yaşıyorum. Ama buna rağmen ben partide il eş başkanlığı
da yaptım. Yönetici de oldum. Milletvekili aday oldum, partimizde. Yani arkadaşlar beni layık
gördüler, önerdiler, yaparsın, edersin. Ben şeyimdir. Yaptığım işi iyi yapmaya çalışsan, azimli
bir insanım. Hırslı değilim, azimliyim. Felsefem budur. Bir şey ne yaparsan yap, iyi yap,
felsefem var. Çocuklarıma da aynı şeyi sürekli söylerim. Ne yapıyorsanız yapın. Böyle ev
temizliyorsan, yerleri siliyorsa güzel silin. Yani ne iş... Önemli olan yani severek yaparım bir
de yaptığım işi. O zorla yapmam. Siyaseti de seviyorum. Çalışmayı da seviyorum. Yani onun
da gerekli olduğuna da inanıyorum, siyasetin. Kadınların daha çok yapması gerektiğine
inanıyorum. Bu kadar eşitsizliğin, haksızlığın, hukuksuzluğun, cins... Cins olarak bu kadar
ezilmişliğimiz, ötekileştirildiğimiz bir ortamda daha çok da kadınların mücadele vermesi
gerektiğine inanıyorum. Onun için de elimden gelen çabayı sarf ediyorum. Ama pandemi

sürecinde biraz kızlar da çok baskı yapıyorlar. Risk grubusunuz felan. Biraz çocukları felan da var, bakıyoruz işte. Onları da çok kıramıyorum ama. Mümkün merteye yine de gidiyorum yani. Bir şeyler yapmaya çalışıyorum. Ölene kadar da çalış.

On sekiz yaşına kadar köydeydim. Keşke okusaydım ya. Gerçekten. Herhalde ondan mı kaynaklı? Bir de yaşımda küçüktü daha zaten. Ben hiç evlilik aklımın köşesinden geçmedi. Mesela öbür annemin kızı vardı. Benimle yaşıt olan abimin yanında kalıyordu. Ona abim, o doktor olan abim beraber götürmüştü. Eşi yalnız diye. Tirebolu'daydı, uzaktı. Bilmiyorum o, o ilkokulu bitirdi, o oraya gitti. O benden iki yaş küçük öbür annemin kızı vardı. Ya böyle şeydi. Daha evliliğe falan heveslidir, süslenmeye, giyinmeye, kuşanmaya falan. Benim tuhafıma giderdi gerçekten. E ben hiç değildim o konuda. Hiç aklımın köşesinden bir kimse gelmedi, geçmedi. Hiç kimseye ilgi duymadım. Valla keşke de olsaydık. Çocukken de olsaydı. On beş yaşlarında da olsaydı. Ama ortam mı olmadı? Bilmiyorum. Bende öyle bir ruh hali hiç yoktu, hiç. Eşimle de dediğim gibi annelerimiz kuzenler. Aynı köydendik. Abimle arkadaşlardı, eşim. Eşim işçiydi o zaman şeyde işte Et Balık Kurumu'nda, Antep'te çalışıyordu. Biz aileleriyle görüşüyorduk ama yani eşimle bir şeyimiz yoktu çok. Hiç öyle hiç yoktu. Abimle arkadaşlardı falan dışarıda görüşürler. Genelde hani köylerde erkekler mesela erkek arkadaşlarını eve öyle getirmezler pek öyle. Bir de evde kızlar falan var öyle. Öyle şeyler olmaz. Ama top oynarlar köyde, kahveye giderler falan filan. O da zaten çok denk gelmez. Eşim işte çalışıyor, işte o zaman genç. Hafta sonları geliyorsa, abim de tatillerde falan geliyordu. Bir de o zaman dediğim gibi 77,78 yılları. Siyasetin şey zamanları. İşte siyasi olarak da onlar şeylermiş, beraber böyle arkadaşlarmış falan. Öyle. Hiç benim de aklımda, aklımın köşesinden bile geçmezdi. Hatta görüncem var. Bizimle aynı yaşta beraber arkadaşlık biz onunla beraber. Biz onu bizim işimize gelirdi. Onların malları pek yoktu. Biraz bizim de işte bağ, bahçe çok olduğu için. Kayınbabam, babam, görüncem bize işçi olarak gelirlerdi çalışmaya. Hatta eşim o zaman yirmi beş yaşındaydı. Biraz şeye, eskiye göre, şeye göre, bize daha büyük evlendi. Biz evlenmemiştik. Ona köyden şu mu olur, bu mu olur falan filan. Biz de arkadaşlarımızı falan uygun olanları şey yapıyoruz. Ay Zeynep, şu da olabilir bu da olabilir falan. Ama asla bizim aklımızdan hiç hiç geçmiyor. Yani öbür kardeşlerimin de hiçbirimizin geçmiyor. Sonra büyük kaynımın aklına gelmiş. İki büyüğü var. O demiş ki ya demiş iyiler de arkadaşlar da. Neden olmasın ki demiş. Yani niye düşünmüyorsunuz? Şey yapsan falan filan. Kaynanama söylemiş. Kaynanam anneme söylemiş falan. Ay ben bir duydum. Bir sinirlendim. Dedim asla asla olmaz. Ben bir, evlenmeyeceğim daha. İki, bir de dediğim gibi ayda yılda bir gelse bile mesela biz onlarla karşılaştık bile ben abi diyordum. Dedim bu, ben dedim ona abi diyorum. Bu ne kadar pis, art

niyetli, gereksiz birisiymiş. Asla olmaz. Ve bir daha ben onunla konuşmayacağım. Bu bize de gidip gelmesin dedim. Çok kızdım ama gerçekten çok sinirlendim. Şok oldum. Dedim asla olmayacak bir şey. Anneme de kızdım. Dedim bir daha bu lafı birine söyleme. Kimse duymasın. Öyle kaldı, bayağı kaldı o öyle. Bir yıl felan neredeyse kaldı. Yedi sekiz ay felan kaldı. Sonra abime söylemişler. Abim demiş olabilir. Niye olmasın ki demiş. Bu demiş yani kötü bir şey değil ki demiş. Ben abisi veririm. E köyde demiş sonuçta bildiğimiz, tanıdığımız, siyasi olarak da demiş hani devrimci birisi felan. İyi birisi. Köyde gidip biri işte yobaz, gerici birisiyle evlenmektense bu demiş daha iyi olur felan filan. Ben, ben isterim demiş abim. Anam demiş valla laf, lafını ettirmiyor. Çok kızdı, çok sinirlendi, çok ağladı demiş. Diyor ki demiş asla bu eve gelmesin, gitmesin. Öyle dedim zaten. Gelmesin dedim bir daha buraya. Onlar ben onu art niyetli, böyle pis kötü niyetli olarak gördüm. Çünkü ona söylemişler. O bir şey dememiş. Hani, o... Ben karışmam demiş. Öyle deyince de çok kızdım. Sonra abim geldi benimle konuştu. Abi dedim hayır, asla olmaz. Bak seni kırmak istemiyorum ama dedim bu lafı söyleme. Abim geldi gitti. Sağımdan solumdan geçti. Beni ikna etmeye çalışıyor, uğraşiyor felan filan. E bir şekilde sonra tamam dedik işte. Bana bir sürü olumsuz şeyler söyledi karşıda. Şunlan mı evleneceksin köyde bunlan mı? Abov. Düşünüyorum bakıyorum o zaman. (Gülüyor) Öyle oldu. Ama şey olmadık yani. Hiç öyle sevgili hayatımız felan filan olmadı. Nikah falan oldu. Ara sıra gelirdi. Ben çok utanırdım. İşte abi de felan da diyordum. Bir de babamdan annemgilden de çok utanırdım. Hiç hazır değildim evliliğe. Hiç böyle hoş geldin bile demezdim. Geldiği zaman böyle gidip tokalaşmazdım felan. O da ona kızarmış. Hiç bana yüz vermiyor, şey yapmıyor diye. Ama ben çok utanırdım. Hiç istemezdim ki geldiğini. Zaten ne kadar nişanlı kaldık? Dokuz, on ay da nişanlı kaldık. Evlenince işte Antep'e geldik.

Nişan aile arasında oldu, evde oldu. Yakınlar geldi. Yani şey olmadı öyle, şatafatlı bir nişan olmadı. Aile arasında oldu. Çok özel bir şey olmadı. Düğünümüz çok şatafatlı oldu. O zaman dediğim gibi 79 yılında, tam böyle siyasetin şeyi. Karşı tarafta sağcılar, bizimkiler solcular. Böyle çıkarma yapmış gibi. Kilis'ten arkadaşları, eşim o zaman örgütlü bir insanmış. Zaten sonra da cezaevinde de yattı ya 80 Darbesi'nde sonra. Geldiler Allah'ım. Silahlar, keleşler sıkılıyor bir tarafta. Cuma günü başladı düğünüm pazar günü bitti. Çok güzel bir kına gecem oldu. Çok kalabalık, çok şatafatlı. O köyde ilk düğüne giden ben oldum. Kendi düğününe çıkan köyden, köy meydanına. Abilerim...Abim dedi ki, o yine inşaat mühendisi olan abim, işte gelinler hiç çıkmaz asla düğüne. Ama köy düğünü. Nasıl bir meydan yerinde, ağustos ayında, ağaçların altında. Bir düğün ki, beş tane davul çalınıyor, gümbür gümbür gümbür köyde. Çok müthiş kalabalık. Biz zaten aile olarak çok kalabalığız. E bir de dediğim gibi siyasi olarak çok

çevresi gelmişti eşimin Kilis'ten, Antep'ten, işyerinden felan filan. Gençler felan. Öyle sürekli böyle marşlardan, bilmem nelerden, halaylar felan filan. Abim dedi ki ya görmem lazım dedi. Böyle saçmalık olamaz dedi. İnsan dedi, bu düğüne dedi, çıkmaz mı kendi düğününe dedi. Ben dedi babamla konuşacağım, seni düğüne çıkaracağım dedi. O abi dedim, ya olur mu dedim. Nasıl çıkayım ben? Ama gerçekten çok güzel çalıyor. Davul da böyle ses geliyor. Bizim evimiz de yakın köy meydanına. Köyümüz çok büyük değil zaten. Abim beni aldı götürdü şeye, köy meydanına, düğüne. O zaman da getirdi bana silah verdi, silah sık diye. Hiç, tabii ben silah sıkmayı biliyorum önce. Köyde babamın da silahı vardı. Muhtarlıktan kalma. Bir de bu siyasi olarak da felan da ne olur ne olmaz diye biz şey yapıyorduk. Köyde sağ, sol şeyi vardı. Biz bağa, bahçeye gidiyoruz. E kızılı. Dört, beş tane kız felan filan. Silah sıkmayı öğretmişti abim bize. Boş gitmeyin, boş olmayın. İtler, köpekler sizi çevirirler sizi yolda felan filan derdi. Bizim de şeylerimiz, arazilerimiz hep böyle köy yolu üstünde falan böyle. Çok köye yakın, sıfır. Çok yakındı. Size laf atarlar, bir şey derler. İşte şey, sizi taciz ederler, faşistler felan derdi. Biz öyle çok boş da gezmedik biliyor musun o zaman daha öyle? Baktım. Getirdi o zaman. Ben biraz oturdum. Köy meydanı, işte geldim oraya. Annemler felan oradalar zaten. Annemler, yengemler, kız kardeşlerim, herkes halayda oynuyorlar, şey yapıyorlar. O zaman geldi bana..derler, büyük silah. Çok şey değil, keleş değil ama çok küçük de değil. Silahı baktım, getirdi bana verdi, sık şunu dedi. Allah'ım ben bir heyecanlandım. Ya ne olur? Çekti böyle tak tak tak tak tak tak tak tak (Gülüyor) Orada. Güzeldi tabii. Hoşuma gitti. Öyle oldu. Kınamız bizim ayrı olurdu. Kadınların ayrı, erkeklerin ayrı kınası olurdu. Yine çok yine güzel kınam oldu. Davulla felan öyle şeyde, bahçemizde, kendi bahçemizde. E gelinlik, kayınbabamgil yoksullardı ama. Biraz da kayınbabamgil beni şey etmek istememişti. Kendi yiğeni almak istemiş. Evlensin istemiş.....istememişti. Kayınbabam biraz gönülsüzmüş. Ben bilmiyordum. Zaten durumları çok yoktu ama çok şey yapmış yani. Hiçbir şeyi, eşi olarak hiç ilgilenmemiş. Bir şey yapmamış. Ben gelin olacağım. Ayakkabım yok giyecek. Gelinlik yok giyecek. Kiralarlardı önceden. Gene kiralık alırlardı. Daha çok da kuaförlerden alırlardı, kiralar felan. Ama önceden gider ayarlar, bedenine felan bakarlardı. Biz kuaföre gideceğiz. Gelinlik yok. Altına giyecek ayakkabı yok. Bana bir tane ayakkabı almışlardı, siyah. Ben gelinliğimde siyah ayakkabı giydim, beyaz gelinliğin altına. Hiç yok, ne yapayım? Mecbur onu giydim. E kuaföre gideceğiz. Bizim köyde annemlerin, annemin dayısının oğlu vardı, dış doktoruydu. Onun eşinin gelinliği varmış. Son anda, sabahleyin kuaföre gideceğim ha, gelinlik yok giyeceğim. Gitti onu getirdiler. Kilis'teymiş. Abim gitti yine onu da alıp geldi. Abimi tanıyordu, doktor Osman'ı. Kadın benden herhalde bir yirmi santim uzun, iri yapılı bir kadınmış. Ben minyonum. Bir altmış boyum var, kır beş de kilom var. Gelinliği giydim içine düştüm. Olacağı yok. (Gülüyor)

Arkasını topluyorlar. Ablamlar dikiyorlar, ediyorlar, şöyle yapıyorlar, böyle yapıyorlar. Neyse iğne iplik aldılar kuaföre gittik. İlk defa hayatımda kuaföre gidiyorum. Hiç kuaför gitmemişim. Ne kaş aldırılmışım ne yüz aldırılmışım. Saçımızı annem keser. Çok kesmez. Upuzun bir saçlarım var. Bölüklerim var. Ta kıcıma değiyor saçlarım. Annem saçı severdi. Hepimize çok saç uzatırdı. Saçlarımız da güzeldi. Sarışındı benim saçlarım. Sarışındım. Kuaförde gittik, Allah'ım kaşımı alıyor. Bir acıyor, bir acıyor. Kal burada gözlerimden birini aldılar, birini... Hayır diyorum ben yaptırmayacağım. (Gülüyor) Ne gerek var diyorum. Ben ona diyom, ne gerek var diyom. Ben, bu ne diyom, ya diyom. Hiç hayatımda aldırılmamışım. Neyse işte şeyi de, tacı da yokmuş. Kep mi ney varmış. Kep. O biraz moderendi. Kadın da moderen. Kadın da buralı değildi, Ankaralıydı. Değişikmiş. Kuaför yapamıyor. Hiç yapmamış. Ondan saçıma kep mi neyse, onu yapamıyor. Fotoğraflarda hiç yapılı değil gibi zaten saçım. Bir siyah beyaz fotoğrafım var. Onu da gösteririm, sana atarım, gönderirim. (Gülüyor) Fotoğrafımı. Kadın kuaför yapamıyor. Yapıyor, yapıyor bu nasıl ya diyor. Biz diyor taç diyo yaparız. Böyle taç koyarız diyor. Bu, bu, bu, ne getirdiniz bana diyor. Sanki evimizden getirdik. Yok ki. Bilmiyom ki. Gelinlerin eline beyaz çiçek verirlerdi. Çiçek de yok. Kadının çiçeği, vermemiş mi getirmemiş mi? Neyse o da yokmuş. Çantam yok. Elime verecekler. Ne çanta var. Ne çiçek var. E gelinin eline bir şey verecekler. Şeyden, sarı bir çiçek vardı bizde şöyle. Bardađa güzel koymuşlardı. Çiçeđi toplamışlardı. Biz toplamıştık galiba ya. Sarı bir çiçek vardı. Papatya gibi bir şey, kurumuş. Onu aldım elime. (Gülüyor) Ya böyle işte, böyle evliliğim oldu benim. Öyle işte. Kuaförde de öyle rezil oldum. Kuaför de kızıyor. Sinirlendi bize bir sürü. Ben orada bozuldum, üzüldüm kadın söylendikçe. Benim ne suçum var ya? Bana söyleniyor sürekli. Ben elinin altında kurbanlık koyun gibiyim. Zaten ilk defa gitmişim bir kuaföre. Hiçbir şey bilmiyorum. Bir de çok şeydim ben, heyecanlıydım. Evliliğe böyle hazırlıklı değildim. Çok daha zayıfladım. Bir hafta hiçbir şey yemedim ben. Hiç acıkmadım, gelin olduğum hafta. Hala şaşarım ben ona. Ve yine özel bir şey söyleyeceğim. Ablamgil ağda yaptılar bana. Düğünden işte bir gün öce. O büyük İstanbul'da oturan ablamla yengem yaptılar. E ablam koltuk altlarımı aldı. Bacaklarımı aldı. Sıfır acı, sıfır acı. Bikini bölgesini de ben aldım. İnan ki sıfır acı. Ben hala hayretler içindeyim. Bir de bunun şokundayım. Acımadı. Heyecandan mıydı? Ya nasıl bir şeydi o? Ben onu çözemedim hala. Ablam diyor ki acımıyor mu bacım diyor. Yok abla hiç acımıyor diyorum. Ablam gösterdi işte kendi koltuk altlarımı aldı, bacaklarımı aldı. Sen dedi bikini bölge, istiyosan alayım dedi. Yok dedim, ben, ben alırım dedim. Ben yaptım. Ve hiç acımadı ve bir hafta ben hiçbir şey yemedim ve acıkmadım. Düğünden önce.

Bir kere gelmişim Antep'e nişan çeyizi getirirken traktörle. Babamın traktörü vardı köyde. Çeyizimi traktörle abim getirdi. Annem, biz, kayınvalidem, görüncem biz getirdiler. Beni de getirdiler yine beraber. Abim işte biraz farklıydı. Okuyordu ya. Ya gelsin dedi beraber ne olacak dedi ya. O zaman da fuar açıldı. Yazdı işte. Ben Ağustos'un 26'sında evlendim. Fuara gittik beraber. Çeyizi bıraktık. İşte eşim ev kiralamış. Dügünden bir hafta mı iki hafta mı önce? İki hafta önceydi galiba. Fuara gittik. İşte bir abim de o zaman bir de sevgilisi vardı, dayımın kızı. O da beraber yanımızda. O, ben, görüncem, işte eşim fuarda gezdik falan. Gene traktörle de akşam köye gittik. Onda gördüm Antep'i. Başka görmemişim. Çok büyük, kocaman bir şehir. Ucu bucağı yok. Kalabalık. Ya o zaman tabii bu kadar kalabalık da değildi. Dediğim gibi ben 79'da evlendim. Ama yine de tabii bana çok değişik, farklı geldi. Fuar felan bile çok farklı. İşte biz Kilis'e giderdik nenemgilde. Elektrik yoktu ya. Bizde dedim ya, on beş yaşında geldi. Biz çocukken Kilis' giderdik. Durmadan tuvalete giderdik. Nenemgilde tuvalete gidip ışığı yakıcam, bahçeliydi nenemgilin evi. Dedem kızardı. Bu Döne'nin çocukları durmadan tuvalete gidiyor. Biz aslında ışığı yakıp, hevesleniyok, ışığa bakıyok, hoşumuza gidiyor. Biz karanlıkta tuvalete gidiyok ya, köyde. Tuvaletimiz de yok. Zibillik gibi bir şeyler vardı ya. Ya işte böyle çok ilkel şeyler. O da hoşumuza gidiyordu, o tuvalete oturmak. O da normal tuvalet ha. Klozet felan değil. Biz sürekli... Böyle senede ya bir iki defa zaten gideriz nenemlere de. Öyle bayramda felan. Öyle çok gitme şansımız da yoktu. Biz ona heveslenip gidip gidip geliyok. Dedem kızardı, ya işte anlamıyor bizi. Ya Döne'nin kızları hiç tuvaletten çıkmıyor. Bunlar nasıl çocuklar lan diyordu. Bize kızılıyordu. Oturun şura diyordu. (Gülüyor) Evet tabii şehri de görmemişiz. Dediğim gibi on beş yaşında elektriği gördük. Tabii Antep değişik geldi, farklı geldi bana. Çok yoğun, trafik. Tabii fuar çok güzel. Çok iyi geldi ama. Tabii evliliğimle Antep'i sevmedim sonra.

Ben ilk evlilik gecesinde de çok zorlandım. Yani işte bilmiyom. Evlenmek istemedim ya koymak istemedim eşime yanıma. Hiç hazır değildim. İstemedim. Çok ağladım felan, şey yapmadım. Ya sanki zorla oldu gibi. Zorla oldu. Yani hiç. Ondan sonra da zaten bir gün hiç kalkmadan yattım. Hiç kalkmadım. Hani ertesi gün de böyle hiç eşime bakmak istemedim, görmek istemedim. Üç gün hiç evde gece ışığı, yaktırmadım. Üç gün, dört gün hiçbir, hiçbir tarafta ışık yanmayacak dedim yani mesela yatağa girince felan. Böyle çok kötü hissediyordum kendimi. Hiç istemiyordum ya nefret ettim. Sonra zaten şey dedim eşime. Bir hafta sonra da benim küçüğüm, analığımın kızı evlendi. Ben on sekiz yaşındaydım öyle şeyler yaşadım. O, on altı yaşında evlendi. İki yaş aralarımızda bir hafta var. İşte mesela eşim dışarı çıkıca sürekli ağlıyordum. Ağlıyordum, ağlıyordum, ağlıyordum. Ya böyle gerçekten hiç, çok kötüydim.

Yemek yemiyordum. Niye yeniyorsun falan diyordu. Diyordum ki ben yalnız yemek yiyemiyorum. İşte kalabalığa alışmışım falan diyordum. Ama gerçekten yiyemiyordum yani. Ağzımda çoğalıyordu. Yutamıyordum lokmaları. Sonra işte cuma günü köye gittik tekrar. Hem kardeşimin kınası vardı zaten. Gittik. Ben dedim eşimle gitmeyeceğim Antep'e dedim. Ben biraz burada kalmak istiyorum dedim. Ama ilk gittim. Abimler felan oradalar zaten. Bir hafta evvel düğünümüz oluyor ya kız kardeşimde. Abimler gitmiyorlar, orada bekliyorlar. Onlar düğün yapsınlar, dönecekler İstanbul'a falan. Ben annemgile gittim içeri. Herkes köyde dışarıda böyle, seki deriz. Oturuyor, kalabalıklar işte falan. Bir ağladım, bir boşaldım. Böyle bir ağla. Millet şokta herkes. Ne oldu falan. Ablamlar, yengemler, annem de korkmuş. Herkes, nasıl korkmuş. Ne oldu? İşte ağlıyom, ağlıyom, krize girdim. Ne oldu? Ne oldu? Hiçbir şey yok diyorum. Ağlıyom. Evlenecek kız kardeşim nasıl korkmuş. Demiş hayırdır ya demiş. Bu ne oldu demiş. Aman demiş ben de evleneceğim demiş. Niye bu kadar ağlıyor? Ben de öyle ağlamazdım yani. Öyle yani gözü sulu kadın değildim, yani insan değildim. Ağlamazdım öyle yani. Yani hiç kimse görmemişti benim hayatımda öyle evlenene kadar öyle ağladığımı, ailede. Kötüydü. Dedim ben işte biraz burada kalacağım dedim. O biraz sinirlendi felan. Ama yani işte. dedim... Sonra kendi de geldi, izin aldı döndü. Kendi geldi, köye geldi. Üç hafta köyde kaldık. Gelmedim şeye, Antep'e gelmek istemedim. Biraz orada daha iyi, kalabalığım içinde sanki daha iyi alıştık falan. Biraz daha şey oldu. Ama çok kötü geçti yani benim gelinlik zamanlarım. Kabullenemediğim için o ilişkileri falan. Nefret ettim yani hiç... Kötüydü. Ondan sonra falan böyle evlenen kızlara çok üzülürdüm falan. Ay derdim, ya evlenecekler ay falan. (Gülüyor)

Sonra zor geçti ya. Benim hayatım gerçekten her aşaması, dramatize etmiyorum gerçekten. Eşim çok sinirli. Hala çok sinirli bir insan. Bak biz çok kalabalık, bir gerilimli bir ortamda büyüdük. Ama babam çok geniş ve yapıcı bir insandı. Olgundu, anlayışlıydı. Sorun çözerdi. Sorun büyütmezdi. Annelerimi her şeye rağmen çok idareciydi, idare ederdi felan. Ben on sekiz yaşında evlendim. Eşim yirmi beş, yirmi altı yaşındaydı. Ama beni hiç idare etmedi, hep beni çok zorladı. Hayatımı çok zorlaştırdı. Her şeye çok kızar, bağırır. Ben ilk zamanlar diyordum ki. Acaba hani bu beni korkutmuş da, bunu böyle alıştırmış, bu benden korksun diye mi yapıyor acaba derdim ya. Şaka mı yapıyor derdim. Önce ciddi olamaz. Bu kadar basit şeye, bu kadar sinirli olamaz falan diyordum. Niye kızdı ki bu? Anlamaya çalışıyordum. Ya Allah Allah diyordum. Tuhafıma gidiyordu ya. Bazen gülüyordum gidip mutfakta felan kendi kendime. Deli mi ne adam ya? Ne var bunda bu kadar kızacak falan diyordum. Ama aşırı gergindi yani. Böyle aşırı her şeye çok kızan, bağırın, kavga eden, öfke kontrolü olmayan bir insandı. Bir de çok tehdit ederdi. Mesela hiç unutmadığım bir anım var. Büyük kızıma hamileyim. Babam

buraya yeni üzüm getirmiş. Bir sene sonra, evliliğimizden. Babam bizde. Bu yine benimle kavgalı. Bir de benim şöyle bir şeyim vardı. Hiç karşılık vermezdim. Hiç seslenmezdim. Bana hakaret ederdi, bağırırdı, çağırırdı. Fiziki şiddet uygulamazdı ama. Ben de bir şey, cevap vermezdim. Cevap verseydim uygulardı yani ona çok eminim ya korkardım. Ben korkardım, o daha kötü şey olmasın diye. Çok susardım. Hiçbir şey demezdim. Bazen ona bile kızardı. Susma konuş. Ne duruyorsun be, ne susuyorsun? Söylesene, bilmem ne desene fela filan derdi. Yine de hiç cevap vermezdim. Babam oturuyor içeride. Ben babama yemek felan hazırladım. Bu bana dedi ki, git dedi git dedi, babana söyle, babanla beraber git dedi. Baban götürsün seni istemiyorum dedi. Ben şimdi babama nasıl söyleyeceğim bunu ya. Bir de doğum yapmak üzereyim. Temmuz'un 2'sinde doğdu. Doğum yapmak üzereyim. O haldeyim. Bana baskı yapıyor. Öbür tarafta odada diyor ki babanla git diyor. Sen söylemezsen ben söyleyeceğim diyor. Ben de içimden diyom ki valla kendi söylesin. Ben söylemeyim. Ben babam söyleyemem asla böyle bir şey. Babam da gerçekten bizlere de çok aşırı düşküdü. Yani mesela gelmiş bizim buzdolabımız yoktu. Biz yeni evliydik. Babam bize... Başkaları kızlarına uğramaz, öyle şey etmez. Ayıp derler. Hatta böyle kızın evine şeye. Babam Antep'e geldiği zaman asla benim yanıma uğramadan gitmezdi. Tektim ben. Kardeşlerim içinden Antep'e gelen ben oldum. Tektim. Hiçbir kardeşim felan da yoktu. Kendinin iki tane abisi vardı büyük. Kayınlarım vardı. Ben Antep'e bizim ailede ilk gelen bendim. Ya demezdi burada hiç kimsesi yok. Köyden geldi, şehirde. Ben yirmi altı yaşında insanım. Kendi on üç yaşında çıkmış köyden. Önce fabrikada çalışmış, askerden önce. Onun için otuz yaşında emekli oldu. Ama hiç de anlamam, sustum, sustum sardım. Sonra söylemedi, kendi de söylemedi babama. Demek ki bana tehdit için, bana huzursuzluk, beni zorda koymak için. Ben söylemedim götür diye kendi de demedi aldı da götür kızını felan diye. Mesela şey yapardı. Kızdığı sinirlendiği zaman, bana derdi sabahleyin işe giderken, ben evden gelince ıı, işten gelince seni evde görmeyeceğim. Eğer sen evde olursan senden kötü insan yoktur. Çok kötü insansan evde kalırsan derdi. Ama ben gitmezdim. Derdim ay ben şimdi bana böyle dedi. Ben kaldım. Ben ne kadar kötü insan mıyım şimdik? Öyle düşünürdüm. Ağlardım, ağlardım sürekli ağlardım. Ya gerçekten bilmiyorum ya çok, çok zorladı beni, çok. Yani para vermezdi mesela. Biz küs olduğumuz zaman, konuşmadığımız zaman, kavga ettiği... Kavga etmezdik. Çünkü ben etmezdim, gerçekten. Çocuklarım da şahit bak. Bir gün yüzüne ben tartışmazdım, hiç. Ne çocukların yanında ne onların olmadığı yerde. Kendi çocuklarımın yanında da bağırır çağırırdı. Yani bana dinini, imanını... Ya ana avrat küfretmezdi ama din, iman, surat küfredirdi. Ben yine hiç seslenmezdim. Hep para bırakmadan giderdi. Çocuklarım var yine de para bırakmadan giderdi. Ya ben de hiç şey yapmazdım yani istemezdim niye para bırakmadan gidiyorsun demezdim. Ben sonra söyledim ona artık. Bir

gün, iki gün, üç gün idare et, nere? Şehirdeyin sonuçta. Hiç paran yok. Biz yani öyle bir şeyim vardı. Asla yalan söyleyip para felan biriktirmezdin. Yani geride beş kuruş param olmazdı. Öyle bir şey hiç bilmezdim. Söyleyince, gururun yemiyo mi, söyle iste vereyim derdi. İşte paran yoksa derdi. Sanki bilmiyordu. Aslında normal zamanda bırakır gider. Ya sorar ya sormadan bırakır gider. Ama öyle olduğu zaman para bırakmazdı. Ya çok korkardım bağırarak, kızacak diye. Çok kontrol ederdim kendimi. Hele de birilerinin yanında. Hele de ailemin yanında. Köye, her köye gittiğimizde zehir zıkkım olurdu içime. Yalvarırdım gitmeden önce. Ne olur, eve gelelim yine kavga ediyorsan benimle evde et. Ama ailemin yanında, orada annemgilin felan yanında ne olur bana bağırma, bana kızma, buna surat... Suratımı sallandırır. Böyle otururdu. Ben de hayatta yapamam öyle işi. Hayatta beceremediğim bir şey. Ben ne kadar küs de olsak, aramızda sorun da olsa eve bir girdikten sonra ben asla hissettirmem hiç kimseye. Ya kendinden taraf gelenlere de hissettirmedim hiçbir zaman, kendi ailesine. Ama bu sürekli böyle. Çok çektim ya gerçekten çok. Kızlarım da şahitler. Bilirler. Biraz büyüdükten sonra hatta kaç kere dediler. Anne çekme yani. Üniversiteyi bitirdiler, dediler kaç kere bana. Bırak kız rezil olsun artık, yeter artık felan dediler. Ama işte yine de vicdanım da el vermiyor. Benim de yine ekonomik özgürlüğüm yok. Şu yaşa gelmişim, bağımlıyım. Ya kocaya bağımlısın ya çocuklara. Çocuklar da bir yere kadar. Herkes, her şey bir yere kadar. Çocuğun da olsa bir yere kadar. Yani onun için işte hayatım böyle geçti.

İlk kızım doğdu, çok zor. Hayatımda her şey zor olacak, bu da zor oldu. Çok zor bir doğum yaptım. On dokuz yaşındaydım. Bir sene sonra doğdu. İki ay boş gezmiştim evliliğimizde. Ağustosta evlendik, temmuzda doğdu. On ay olmuştu evleneli. Zor oldu, çok zor oldu. Doktor çağırıldı. O zaman hemşireler, ebeler yaptırırdı doğumu. Dediğim gibi ben zayıf falandım herhalde ondan mı? Şeyle elektrikle felan, vakumla aldılar felan böyle çok zor bir doğum yaptım. Annem vardı yanımda doğumumda. Bir hafta kaldı. Sonra beni aldı, köye beraber götürdü. Onu çok sevdim. Dünyalar benim oldu. Çok böyle accık ateşi olsa, accık bir şey olsa. Ben zaten tecrübeliydim. Hiç zorlanmadım. Hiç zorlanmadım. Ne emzirmesine ne bakmasına, ne altının değişmesine. Çünkü annem tavşan gibi doğurup doğurup bırakırdı üstüme benim. Valla hepsine ben bakıyordum. Her şeylerine. Annemin iki tane doğumuna girdim ben doğumunu yaptırdım annemin beraber. Ebeyle beraber köyde. O kadar yani ha, düşün o kadar. Annemin karnına basarak, elini tutarak, anamın alın terini silerek. Anneme ben bekarlığımda doğum yaptırdım. O kadar biliyordum yani işi. Daha nasıl anlatım sana bunu, anneliği? Hiç zorlanmadım büyütürken çocuklarımı. Ben, çocuklarım nasıl büyüdü anlamadım. Çocuklarım da akıllı oldular. Huzurluydular. Çok sakindi. Çok akıllıydı. Hiç yormadılar beni. Çocuklarımın

üçü de çok sakimler. Ben sakim bir insandım. Hakkımı arardım bak, mücadeleciydim ama. Şey, zor bir insan değildim. Gerçekten da hala da zor değilim herhalde. Bilmiyorum. Herkes öyle der bana. Arkadaşlarım partide felan da. Eşimi herkes biliyor. Orada da valla söylerler. Bir şey olunca, derler valla sen idare etmişsin. Yani helal olsun sana. Sen her şeyi yaparsın. (Gülüyor) El elin aynası. El insanı çabuk bilir, öğrenir. Eşim de partiye beraber gidip geliyor. Beraber yöneticilik yaptı felan. Ama herkes bilir yani onu. Herkes, herkesi iyi bilir.

Mayısta ertesi sene 80 Temmuz'da doğdu. 81'in Mayıs ayında girdi. Bir yaşamamıştı. İşe 12 Eylül oldu zaten. Darbe oldu. Biz yeni evliydik darbe olduğunda. Altı ay yattı. Üç ay hiç haber alamadık, nerede olduğunu bilmedik. Almış götürmüş, iş yerinden götürmüşlerdi. Eskiden işkence çoktu. O dönem, birinci şubede felan yatmıştı. Üç ay aradık önce. Bayağı aradık. Adana, bura Antep falan. O doktor olan abim Antep'teydi. O biraz uğraştı. Kendi kardeşleri, abiler felan uğraştı. Babam biraz şey yaptı. Ama bulamadık. Babam da biraz çevresi vardı. O ağlardan felan daha karmaşık şeyleri vardı, ilişkileri vardı. Yok dediler. Adana'ya kadar gittik. Karakollara falan. Yok dediler. Ben kalktım köye gittim o zaman. Benim hiçbir gelirim yok. Aylık felan da vermiyorlardı tabii o zaman. Evimiz de kiraydı. İşte annem de köyde, annemler. Babam, şeyde kayınvalidemgille aynı köydelerdi. Biraz orada, biraz orada kaldım. Sonra işte üç ay sonra, oradan şubeden birini cezaevine göndermişler. Cezaevinden birisi bir kâğıt yazmış göndermişti. İşte şurada felan diye. Tanıyan birisi, adres yazmış eşim oradan. Benim evim burada, git diye. Onlar da komşuya vermişlerdi oradan. İşte bir şekilde bize yetiştiler. Sonra cezaevine aldılar. Üç ay da cezaevinde kaldı, Antep Cezaevi'nde. İşte ayda bir kere görüşüne geldik. Sonra zaten beraat ettiler. Bir şeyleri de yoktu öyle. Öyle işte. Altı ay da daha çalışmadı. Yani bir yıl para almadan öyle işte. Benim ailem destek çıktı. Annemgil babam destek çıktılar. Abim destek çıktı. O inşaat mühendisi olan abim destek çıktı. Kiramızı felan filan onlar ayarladılar. Öyle işte. Biz mesela yeni evliyken mesela köyde çok farkında değildim bir şeyin. Ama evlendikten sonra eşimi de tanıyorlarmış. Bunlar tabii bildiri mildiri dağıtıyorlarmış. Duvarlara yazı yazıyorlarmış. Sağ, sol yani. Faşistlerle devrimciler birbirilerini tanıyorlarmış. Biz mesela kayınlarımıza giderdik. Evimize biraz uzaktı. Çok tedirgin gider gelirdi geceleri. Mecbur gece giderdik. Eşim işten geldikten sonra, yemeği yer, gider bir çay içer gelirdik bazen. Evimiz uzak. Yani uzak dediğim yürüme mesafesi ama mesela iki kilometre felan vardı. Tahmin ediyorum yani şu anda. Çok korkardık. Böyle bir arkamızdan biri bizi bir takip eder felan. O var mı yok mu? Birisi bir kör karşıda, köşede falan biri çıkınca böyle şey yapardık. Korkardık yanımızdan geçene kadar felan. Acaba saldıracak mı? Vuruyorlar takır takır insanlar birbirlerini felan filan. Öyle şeyleri. Bir gün de yine bizimle gidiyoruz, şeyde

çarşıda. Birisi yanımızdan geçti. Yavaştan dedi ki nereye gidiyorsunuz dedi. Dön dedi eşime. O da devrimci biriymiş. Eşimi tanımış. Bir faşist vurulmuş o gün, Berçin Seden. Hiç unutmam bak, bazı şeyleri. Gereksiz şeyler aklımda kalır. Nereye gidiyorsunuz dedi. Berçin Seden vuruldu dedi. Faşistmiş o. Devrimciler vurmuş. Dön, çabuk dön. Dönün demiş, yavaştan. Biz bir döndük. Eve bir koşmamız var. Bir hafta evden çıkmadık. (Gülüyor) Zordu. Tabii yani o zamanlar da çok zordu. Eşim 1 Mayıs'lara giderdi. Hiç asla kalmazdı. Hep geldiğinde sesi kısılmış. Ve işte böyle bazen coplar yemişler. Sırtları felan böyle cop izleri olurdu, geldiğinde falan. Öyle yani.

Cezaevindeki mektuplarını üç beş sene önceye kadar saklıyordum daha ona. Üç beş sene önce ya, bir sürü mektubu vardı. Bir gün sinirlendim. Hepsini yaktım attım. Neler söylüyordu bana neler? Kıymetini bileceğim. Ben bir de cezaevindeyken de bayağı sıkıntı yaşadım çocukla beraber. Kira, annemgil biraz verdiler ilk birkaç ay. Kayınbabamgil hiç benimle ilgilenmiyor. Babam diyor ki e bir ay da hele babası versin. Şunu etsin, bunu etsin. Ya ben arada böyle ortada kalmışım, onun üstüne atıyor top gibi. Çok kötü hissettim kendimi. Sonra eşimin bir ikramiyesi varmış, birikmiş, geçmişe dönük parası. Onu kaynım, büyük kaynım almış. O da çok içerdi. Gitmiş içki borcuna felan filan vermiş. E bana vermediler hiç. O Antep'te oturuyordu kalıyordu. Orada bir arkadaşı mı almış, ne etmiş? Bilmiyorum ki hiç o çok eski olduğu için hatırlamıyorum ayrıntıları. O zamana göre iyi bir paraydı. Bizim kiramız var. Benim çocuğum var, ben varım. Bana beş kuruş para vermeden o kaynım gitmiş işte harcamış. Almış içki borcu varmış, neyi varmış? Kömürü mü yokmuş, neyi yokmuş? Almış harcamış. Babam da ona sinirlendi. Kendi parasını aldı. Kardeşi içki parası veriyor. Ben niye vereyim dedim. Ne halleri varsa görsünler. Bunları tabii ben mektupta yazıyorum eşime. Olanları diyorum böyle böyle felan işte parayı falan. Tabii çok kızdı sinirlendi o zaman onlara. İşte ben çıkınca senin kıymetini bileceğim. Varım yoğun artık sensin. Çocuğumdu da şuydu da buydu da. Bir cüzdandan yaptırmış göndermiş, boncuk işletmeli. Altına da Ulaş. Çocuğun adı Ulaş olacak. Ulaş, o zaman biliyorsunuz siyasi devrimcinin bir isimdi. Kız, erkek olduğunu da bilmiyoruz. Ulaş yazdırmış altına da bir de kalp yapmış. Allah'ım ben nasıl mutluyum. Diyom ha tamam diyom, artık bu iyi davranacak bana. Yok, yok nerde nerde? Yok, yok. Çıktı iki ay sürmedi. Her şey geri tekrar başa döndü. Hiç değişmedi yani. Her şey eskisi gibi oldu. E öyle işte. Değişmedi. Ben cezaevine görüşe giderken ne sıkıntılardan. Köyden gelirdim kucağımda küçük. Köyden yola çıkardık. Araba beklerdik. Yol, kavşak çatı vardı. Oradan, Kilis'ten yer ayırtırız. Oradan bura cezaevine gelmek sıkıntı. Görüşte o kadar zor, işkenceydi yani gerçekten. On dakika böyle görmememiz işkenceydi. O zorlukları göze alır gider getirirdim. Sırf çocuğunu görsün diye. Ayda bir gelirdik zaten. Ama

kendi çıktı geldi hiçbir şeyin değeri, kıymeti hani hiç. Her şey boş oldu gitti yani. Yine hala zor ya. Hala zor bir insan gerçekten. Hala zor bir insan. İki yıl sonra, çıktıktan sonra biraz istemedim. Dedim hele bir de toparlanalım falan filan. Sonra işte iki yaşından biraz fazlaydı, hamile kalmıştım. Aralarında tam üç yaş var. Gerçekten o zamana kadar çok büyük bir yaş farkı, üç yaş farkı. (Gülüyor) Ama sonra asla istemedik. İkimiz de istemedik. İki tane yeter dedik, istemedik. Ben spirallen doğurdum. Spiral taktırmıştım. Hiç olacağını tahmin etmiyordum. Hiç bilmedim. O da büyümüş. Yine köye gittim. Köyde çok kalırdım ben sürekli giderdim. Annemgilin işine felan yardım ederdim. E babam da vefat etti zaten. Hamileydim ben küçük kızıma. Babam trafik kazasında vefat etti. Annem hep çocuklarıyla öyle kaldı. Tek başına yani öyle. Çok gider yardımcı olurdu yine işine, gücüne, her şeyine. Çocukları da alır giderdim. En azından evde kalır annemin çocuklarına felan da beraber bakardım. Annem ben evlendikten sonra iki tane doğurdu. Daha annemin çocukları benimle yaşitti. Giderdim ben evde kalırım, yemeklerini yapardım. Çocuklara kendi çocuklarımla bakarım. Günüm geçti, bayağı geçti. Ya dedim hava değişimi oldu felan filan. Sonra spiral taktırdım yani. Bilmiyordum spiralden de olduğunu. Üç aylık olmuş. Önemsemedim hiç. Olabilir herhalde dedim. Yine böyle stresimiz de vardı kavgamız vardı. Acaba ondan mı oldu? Hava değişiminden mi oldu? Hiç aklıma hamilelik gelmedi. Sonra bayağı kendimi kötü hissetmeye başladım. Uykularım geldi, çok uykum gelirdi hamileliğimde. Uykum gelmeye, halsiz olmaya, iştahsızlığa falan başladım. İyice şey oldum, böyle belli oldu. Gittim test yaptırdım hamilesin. Aldırayım dedim. Dedi çok büyümüş. Üç aylık olmuş dedi doktor. Yani sıkıntı dedi yani. Ben almam dedi. O zaman da özelde felan anca aldırırdın. Zaten maddi durumumuz da yoktu. Öyle gidip özelde aldıracak falan da. Sonra abimin bir arkadaşı vardı doktor. Ben dedim hatıra gideyim ona özele. Biraz uyguna belki alır. Ali İhsan Ulutaş, Kilisli. Kadın doğumcu. Ona gittik beraber birlikte. Kendi istemiyordu. Yeter dedik biz iki tane. Dedi ki kızım dedi. Bak sen beni dinle dedi. Biz dedi Kilisliyiz dedi. Feodal insanlarız dedi. Feodal bir insan dedi. Şimdi istemiyom istemiyom der dedi. Valla dedi, üç beş sene geçsin dedi, senden çocuğun da olmaz dedi. Bu erkek çocuk değilse dedi. Baban dedi ettiğini, ananın başına gelen senin başına gelir dedi. Abimin arkadaşı ya tanıyor, biliyordu. Kilis'tede gider gelirdi bize. Eşini felan tanırdık. Ben sana diyeyim mi dedi. Gel benim hatırıma bu da kalsın dedi. Belki de erkek olur dedi. Ama ileride olmaz dedi. Sonra evlenebilirsin dedi. İnan ki korktum o zaman. Acaba mı dedim. Ya olabilir mi? Ama istemiyor dedim, kendi de istemiyor. Sen bakma şimdi istememesine dedi. Erkeklerin işi belli olmaz, güvenme dedi. Olmuş bu da kazayla dedi. Hem riskli zaten dedi. Ben dedi spirali çıkartım, alayım dedi. Bebek kalsın dedi. O spirali orada aldı. Özel muayenesine gitmiştik. Hiç para da almadı geldik. Aradan bir ay falan geçti. Bir kanamam bir kanamam. Aman ya rabbim.

Ha dedim tamam gidiyor. Böyle hastaneye gittik. Hiç sancı falan yok. Bir hafta yattım. Çocuk düşmüyor. Ama kanamam da kesilmiyor. Kan kaybından öleceğim. Bana kan vermeye başladılar. Çocuk düşsün diye iğne yapıyorlar, serum takıyorlar, rahim açıcı sancı, suni sancı veriyorlar. Hiç sancılanmıyorum. Çocuk düşmüyor. Hastanede yattım. Bir hafta mı yattım on gün mü yattım? Çıktım geldim. Kanamam durdu. Yine böyle biraz geçti. On beş, yirmi gün felan tahmini bilmiyorum tam. Yine bir gün uyandım ki altına affedersin çiş yapıyor gibi yine bir kan. Ama oynamaya başladı karnımda dört beş aylık oldu o zaman. Yine hastane. Yine gidiyoruz yatıyoruz. Yatacaksın sırt üstü kalkmayacaksın. Hareket etmeyeceksin. Doğana kadar öyle. Sekiz aylık oldu. Ben artık daha fazla dayanamıyorum dedim bir gün. Artık son bir ay falan sancılarım da başladı. Sancım da oldu yedi aydan sonra. Bir ay sancı da çektim. Sancılarım var. Dedim ki bir gün işe gidiyor. Bence dedim git izin al gel gidek. Ne yapıyorsa yapınlar dedim. Sezaryen mı yapıyorlar? Ben dayanamıyorum ya dedim, yedi aylık. Ölü mü doğuyor diri mi doğuyor? Ne olursa olsun dedim. Yatıyorum kalmıyorum ama yine çok sancılanıyorum falan ya. Çocuklar perişan. Kolu komşu bakıyor. O bu gelip bakıyor. Reziliz yani. Kimse yok. Benim büyüğüm beş yaşında, bu üç yaşında. Bu karnımda böyle. Gittik valla aaa dedi altı santim açıklık var dedi. Ne sen bir aydan beri böyle misin dediler. Evet dedim. Altı santim rahimde açıklık var, acı çekmişim ben. Dediler sen neden gelmedin. Dedim ben ne bileyim. Hep rahatsızım ben dedim. Aylardan beri böyle çekiyorum ama sancım bir aydan beri var. Yani yedi aylık gitseymişim. O bir ayda çocuğu alacaklarmış erken. Hemen şey yaptılar. Doğuma hazırladılar. Serum taktılar. Suni sancı verdiler. İki saat içinde çocuk doğdu. Dediler bir ay çekilir mi bu sancı. Altı santim açıklıkta. Evden çekmişim. (Gülüyor) Öyle işte doğdu. Eşim geldi dedi bana girdim içeri. Ama yine de aldırılmak istedi sürekli. Aldır aldır. Doktor almadığında öyle dedi ya bana içeride. Eşimin haberi yok ondan. Niye aldırmadın? Ben dedim spirali aldı çocuğu almadı deyince kızdı bana. Niye aldırmadın felan dedi. Almadı dedim. Zorla mı aldırayım dedim. Söylemedim tabii böyle dedi. İşte erkektir falandır filandır işte. Erkekse felan diye işte. Söylemiyorum, korkumdan söylemiyorum. Kızır bana. Ben öyle birisi miyim diye. Kavga eder benimle. Sonra işte geldi. Doğurdun mu oğlanı dedi girdi içeri. İyi oldu sana dedi. Ben sana doğurma dedim dedi. İlk cümlesi, içeri girer girmez. Ben ağladım, o zaman. Çok üzüldüm, öyle demesine de. Yani kızarak söylemedi bana kahrediyor yani. Ya olmuş bir kere, doğmuş zaten. Çocuk değil mi? Yani o kadar acıyı çekmişim, etmişim. Ben erkek olsun istedim yani. Oldu. E gelip tamam, erkek istedin ama olsun, daha güzel oldu bir kızımız oldu. Yine olsun bu da kız olsun felan demedi. İyi oldu sana dedi. Doğurdun mu oğlanı dedi. Hiç seslenmedim ağladım. Daha yeni doğumdan çıkmışım gelmişim iki saat olmuş. Hiç unutmam onu da. Hiç hakkımı helal etmiyorum kendi öyle şeylerini. Ama hiç erkek istemedi. Hiçbir

zaman bana o konuda erkek olsun molsun hiç istemedi. Kendi demedi. Ama işte bazı şeyler de unutulmuyor gerçekten. Yani büyük yaralar açıyor insana.

E üç çocukla hayat devam etti. Kirada oturuyorduk. Ev sahibiyle tartıştım. Bize misafir gelmişti. Ev sahibimizin yukarıda bir asması vardı. Onu çıkmış çocuklar yolmuşlar. Ben işte lohusayım. Kız kardeşim felan gelmişler. Arkadaşlarım gelmişler. Çocuklar şeyi yolmuşlar yukarıda, ev sahibinin asmasını yolmuşlar. Ben nereden bileyim ya? Yeni doğum yapmışım işte. Çocuk, ne olacak asma yapraklarını yolmuş diye. Ev sahibi bize biraz patavatsız bir adamdı. Oraya gelin geldim ben. Çocuklarımın üçü de orada doğdu. Altı yıl orada oturdum. Biraz söylendi geldi. Kapıyı çaldı. Açtı, eşim açtı. Dedi bir ev bulun çıkın dedi. Artık dedi yeter dedi. Oturmayın siz dedi. Asmayı yolmuşlar çocuklar mahvetmişler yukarıda dedi. Onun üzerine eşim bana öyle kızdı sinirlendi. Ya benim bunda ne suçum var ya? Lohusayım yatıyorum içeride. Gelen misafirin çocukları damda. Çıktık işte oradan evden, başka yere taşındık. Oturulacağı yok bir eve çıktık. O evimiz küçüktü felan ama yine oturulacak bir evdi. Yani o ilk evlendiğim ev. Bir tek şeyi vardı. Hayvan besliyorlardı aşağıda. Kokusu çoktu. Zibilliği felan filan vardı. Ona da burnumuz alıştı. Ben de köyden gelmişim ya çok bilmedim. Gelen giden arkadaşlarım bana diyorlardı nasıl oturuyorsun burada diyorlar. Burunları tutup geliyorlar bize çıkarken bize merdivenler felan. Neyse. Ben çok önemsemiyordum öyle. Ama çok kötü bir eve çıktık. İki odaydı küçük küçük. Ne mutfığı vardı. Gene bunun küçük bir mutfığı vardı, karanlık maranlıktı ama. Elli metrekare bir evdi. Bir odasının tek bir küçük demirden pencere, demirdi o da pencere vardı. Sıvasız mıvasız bir eve taşındık. Eşim gitmiş bulmuş. Ben daha lohusayım. Küçük daha çocuk yeni doğmuş. Üç tane küçük küçük çocuk gidip ev bulacak halim yok. Bilmem de zaten. Çok öyle gezmez bir yeri bilmezdim. Çocuklar, geldim evlendim zaten, peş peşe çocuklu. Cezaeviydi, şuydu buydu felan. Hiç çevrem öyle kimse de yoktu. Ya insan oturacak bir ev değildi. Üç sene oturduk orada. Sonra bizim aynı sokağın başında, köşe başı küçük bir arsa satılıyormuş. Bir akrabamız, Almancı birisininmiş, satılıyormuş. İkramiyesi felan filan vardı. Biraz da dedi, babangil yardım ederlerse dedi, şunu alalım dedi. Yapalım dedi. Valla biraz yardım etti. Annemgil yardım ettiler. O küçücük bir arsayı aldık. Yetmiş metre. Köşede hemen. Oturduğumuz sokağın köşesiydi. O arsayı yaptık. Nasıl yaptık? Asıl benim hayatımın travması o. Çocuklar küçükler. Bir tek yapıcı tuttuk. Bir yapıcı çalışıyor. Ben hem harç yapıyorum. Kumu eliyorum. Çimentoyu döküyorum. Karıyorum yapıyorum. Pirketi ben taşıyorum. Harcı ben taşıyorum, kovayla. Yapıcı yapıyor. Evi öyle yaptık. Kendi yatıyorken kalkıyorum. Kendi erkenden işe gidiyor. Altıda işe gidiyordu. Ben beşte kalkıyordum. Yakın ya arsa ben, iki, iki şey, ev var aramızda. Çocukları yanına kendi

alsın. Ben gidip kumu falan eliyorum. Karanlıkta arsada korkaraktan. Acaba diyorum kimse görür mü beni. Kadın olduğumu bilirler mi felan. Böyle şey yapıyordum. Korkuyordum. Kumu eliyordum. Şeyi hazırlıyordum, harcı hazırlıyordum. Sıvacı gelmeden, yapıcı gelmeden. İşçi tutmayalım diye. Sonra yapıcıyla çalışıyordum. Pirket veriyordum. Beraber çalışıyorduk. Bir tane işçi tutmadık o evi yapmasına. Her şeyini ben yaptım. Sıvacısına da, ona da ve o oturduğumuz ev çok kötüydü. Ben dedim ki burada oturacağımıza en azından güneş alır bu ev dedim. Cephe de köşeydi ya. Dedim mutfağı da yok, bir şeyi de yok. Pirketin içinde otururum dedim ben bu evde oturmaktan. Isıtamıyordum. Kapılar demir. Hiç ahşap bir şey yok. Pencere demir. Hiç güneş almıyor. Mutfak yok. Banyo yok. Leğende yıkıyorum çocukları. Ben de leğende yıkanıyom. Dedim valla bura en azından daha cephe, köşe başında güneş alır daha sağlıklı. Oraya taşınalım. Tek pirketler var evimizde. Pencereyelere naylon çektik. bir yaşında. Ötekiler altı yaşındaydı. İşte öyle öyle o eve taşındık. Yerlere karton açtık. Üzerine kilim açtık. Pencereyelere naylon çaktık çiviyle, tutturduk. Pirketin içinde oturduk. Bir sene. Ama kıymetimi bildi mi? Bilmedi. Kendi işe gider gelir. Her şey düzenli olacak. Yemek saatinde olacak. Bir şey eksik olmayacak. Hiç böyle her şey mükemmel olacak. Bir sene sonra evi sıvatmaya, biraz para biriktirdik. Evin eşyalarını dama çektik. Her şeyi. Buzdolabına kadar. Dama koyduk. Koltuklar, her şey damda. Kış geldi hemen hemen böyle bu zamandı. Yetiştiremedik çünkü. Ev sıvanıyor yine ben çalışıyorum, çocuklar da yanımda. Küçük tüple damda yemek yapıyorum. Hem işçiye hem bize hem çocuklarıma. Ve damda yatıyoruz. İçeride şimdi sıva, sıva yapılıyor içeride. Ve affedersin ben bir gün uyandım ki altıma çiş yapmışım. Üşümüşüm. Çocukları biraz havalar çok soğukta komşuya yatırıyordum. Bitişigimde bir Abla vardı. Yalnız, bir oğlu vardı. Tek çocuğu vardı. Dedi ya vicdansız, dedi. Şu çocukları bana ver dedi. Ben de yatsınlar bari dedi.'ya söylesem kendi gidip yatmaz. Gurur ederdi elin evinde. Beni de bırakmaz. Çocukları Abla'da uyuturdum. Yavaştan onlar duymasınlar sesimi diye. Bir yaşında yavrum. Yeni memeden kesmişim. Benim travmam asıl o. Dama çıkar yatardık. Çok üşümüşüm, çok üşümüşüm. Yoruluyorum bir de ayılamamışım. Diyorum ya sabahın dördünde kalkardım. İşçiden önce çalışırım. O çocuklar o yemek bir şey eksik olmasın. Daha akşam da kendi geldiğinde her şey hazır olmalı. Ve bir uyandım ki yatağa çiş yapmışım. Hiç unutamam. Kendimden utandım. Ne diyeyim ben şimdik? Utandım, utandım. Ne diyeyim ben şimdik? Bahane etsem... Çamaşırlarım da nerede? Karanlık gece. O her biri bir yerde. Damın başında. Oradalar. Birazı komşuda. Biraz çoluk çocuk çamaşırı orada da taşıdım. Nerede neyi bulurum, orada? Saklayacak hiçbir şeyim kalmadı, mecbur uyandırdım kendini. Kalk dedim ya ben altıma çiş yapmışım dedim. O nasıl şey ya dedi. Çiş yapmışım. Yorgunluktan, üşümekten kalkıp da...Bu zamanda damda dışarıda yatılır mı? Ayılamamışım. O kadar

yorulmuşum ki. O yapıcı, sıvacı hepsi gitmişler ailelerine söylemişler. Yapıcı eniştemin uzaktan akrabası, köylüydü. Sıvacı da bizim köylüydü. Hepsi gider evlerinde söylerlermiş. Ya bu nasıl bir kadın? Bu nasıl bir insan? Tabii işten gelince gelirdi yanımıza ağa gibi. Daha bu niye burada? Bu niye şöyle? Şu niye şöyle felan filan. Korkardım daha gelip neye bahane edecek, neye itiraz edecek diye. Derlermiş ki ya bu nasıl bir şey. Bir gün de yine yapı yapıyoruz. Yapıyı yapıyok. O sinirlendi, yine bana. Ben kızlardan birisine kızdım ama niye kızdım? Şöyle ayağımı çekmişim. Bir tane vurdum ayağıma. Ben asla çocuklarıma şiddet uygulamadım. Çocuklarım da çok iyi bilir bunu. Asla. Biz de şiddet görmedik ailemizden. Hiç. Babamdan ve annemden ben bir tokat yemedim. Hiçbir kardeşimiz yemedi. O ona öyle bağırdım diye bu bana kızına bağıyor. Niye bağırdın o kıza niye öyle davranıyorsun dedi. Ev sahibimiz de bizdeler. Bakıyorlardı. Ben yemeği fazla yapmıştım. Dedim onları da çağırayım. Daha bir de mahcup olurum. Çocuklara bakıyorlar. Ben yapıya falan gidiyorum ya. Kadın ilgileniyor diye ev sahibimiz. Onlara da fazla fazla yemek yapardım. Onlar da yoksullardı. Onlar da çok yoksul bir aile. Adam kahvede ayakkabı boyuyordu. Kadın da el örgüsü felan yapıyordu. Öyle geçiniyorlardı. Çok garibanlardı. İşte o evde kiraydı ama ev demeye bin şahit gerek. Kiraya vermişlerdi. Çok cüzi bir şeye. İki çocukları vardı onların da. Onların yanında bana ağzına gelen lafı saydı. Ertesi günü de hiç unutmuyorum, hafta sonu. Hafta sonu yardıma gelirdi. Yine çalışırdı bizimle beraber işçile şeyle, yapıda felan. Kendi çalışırdı. Ben de sevinirdim. Hafta sonu kendi var işte, ben fazla yorulmuyom diye. Hafta sonu sıvayla... Akşam öyle bağırdı çağırdı. Sinirlenen kendi, bana lafı sayan kendi. Sabahleyin kalktı gitmiyor işe. Ya kalk diyorum yalvarıyorum. Gidiyorum ya buna elini öpüyorum. Ya kurban olduğum diyorum. Ya adam senin bugün evde olduğunu bilmeseydi. Bir de daha yapıcıyı tanıyorum, niye gel demedi der diye. Tanıyordu, tanıdık adamdı. Ya diyorum, kalk git diyorum. Sen diyorum, akşamı öyle oldu. Ya yapımın ne suçu var? Adam şimdik gelir oraya. Gitmedi. Ben gittim yine çalışıyorum. Adam niye gelmedi dedi. Ben ne cevap vereceğimi şaşırdım adama. Ne diyeyim? Ya biraz rahatsız dedim. Yok yok dedi, bence onun gene ağalığı tutmuştur dedi, yapıcı. O herhalde bugün dedi, keçileri mi geldi dedi. Ağalığı tuttu herhalde onun dedi. Ne hastalığı var, hiçbir şeyi yok onun dedi. Hiç, hiç ses etmedim adama. Öğleden sonra öfkesi indi. Birden sonra geldi çalıştı. Böyle işte zordu. Her işi kimsenin yanında kim olursa olsun, hele bir köye giderken diyorum ya. Anam derdi ne oldu yine buna. Ne oldu? Ya ben bilemiyorum. Ben şimdi olsa, kızlarım damatlar öyle yapsa karşı çıkarım. Annem de bir gün demedi ki oğlum ne oluyor sana? Niye böyle yapıyorsun? Niye geliyorsun bu kıza tat vermiyorsun? Derdim ki eğer burada kalmak istemiyorsa annengilin evi var. Köyde, aynı köyde. Gidip orada da kalmazdı fazla. Çünkü annemin imkanları daha iyiydi. Evleri daha güzeldi. Daha rahattı. Eşyaları daha temizdi. Daha

düzgündü. Onun için niyeyse bilmiyorum. E git orada kal, orada kalmaz. Ama benim de burnumdan getirir. Annesine giderik. O zevkten dört köşe. Onların yanında ne bana kızmak ne hakaret etme ne surat etme. Çok keyifli. Annemgilin evinden içeri girince değişir, ayrı bir insan olurdu. Onun için nefret ederdim. Bizimkilerden biri eve geldiği zaman, misafir olarak da kendimi çok tedirgin hissederdim. Çok kötü hissederdim. Ama onlar gidene kadar bu bir şey olursa, bir şey davranışta bulunmasın diye. Onun için şimdi öyle diyorum. Annemgili de çok suçluyorum bu konuda. Hiç, bir günden bir güne öyle bir şey demediler. Ben olsam derim valla. Ne hakkın var oğlum? Geliyorsan insan gibi gel. Gelmiyorsan gelme. Anneme o konuda kızıyorum yani. Anneme sonradan söyledim bunu. Anne dedim niye bir gün böyle demediniz. Ama şimdik ben şey yapmıyorum. Annemgilin felan yanında şey yaparsa söylüyorum valla. Hiç çekinmiyorum artık yani. Artık yeter diyeyim o kadar da değil yani. Ama iş işten geçti.

Evi tamamladık. Oturduk. Sonra üstünde de yaptık. Oturduk. Kızlar büyüdüler. Artık orada kızlar için uygun değildi ortam. Bir gün bisiklet sürerken birkaç defa oradan taciz etmişlerdi. Kızlar bisiklet sürüyor felan işte böyle. O da kendi görmüştü hatta bir gün biri. Ona bir tokat da atmıştı. Görmüş, gitmiş vurmıştu. Biraz şeydi böyle. Biz, diyorum ya ben işte rahat büyütüyordum. Şey olsunlar, içe kapanık olmasınlar. Okusunlar. Rahat olsunlar, sosyal olsunlar istiyordum. Hatta babasının küçük bir mobileti vardı. Mobilet sürüyordu, çarşıya gidiyordu onunla. Kenar semtтейdik, Yukarı Bayır'daydık. Asla hiç öyle o yaşta kızlar öyle bir şey bilmezler, yapmazlarken biz şey etmiyorduk. Babası da karşı çıkmıyordu o konuda. O da hiç köstek olmuyordu. O da bir şey demiyordu. Ama ben çok ön açıyordum o konuda. Okumaları konusunda da bak okumalarını çok istedi, isterdi ama ilgilenmezdi o. Hani çalışıyordu, şey yapardı. Ama ben öğrenciydim onlarla beraber. Bütün dershaneler, sıralarla götürürdüm onları. Öğretmenleriyle ilişkilerim vardı. Sürekli konuşurdum, görüşürdüm, giderdim. Ara sıra veli toplantılarına giderdim. Eşim gitmezdi, hiç ilgilenmezdi o konularla. Ama ben takip ederdim her şeyi. Sonra işte Anadolu lisesini de kazandı. Yukarı Bahçe'yi kazandı. Okulda tekti. Anadolu lisesi, Merkez. O zaman, şimdi her taraf Anadolu lisesi. Ben öğretmene demiştim. Gitmiştim, hocam yardımcı olur musun, işte sınavlara girsin felan. Bize bir hazırlık kitabı almış, vermişti, öğretmeni. Onunla beraber hiç dershaneye gitmeden Anadolu lisesini kazandı ki o zaman Antep'in en iyi okulu, fen lisesinden sonra, o Anadolu lisesiydi. Ona gitti. Hiç gine dershaneye gitmeden fen lisesini bitirdi, o doktor olan kızım. Eşim dedi ben burada oturmam dedi, burada şeye çıkalım. Emekli oldu tabii. Bu arada kendi emekli oldu. Ama bizim dırdırlarımız, vırvırlarımız hala devam ediyordu. Daha sürekli çatışma halindeyiz. Yani

gerçekten biraz iyiyiz biraz kötüyüz. Yani işte. Yüzde elli altmış iyiysek, yüzde kırk da sürekli küs, konuşmuyor, tartışma, şu bu felan filan sürekli. Tartışma yok da işte gerilim var sürekli. Huzursuz bir ortam var. Çocuklara sürekli söylüyorum. Okuyun, okumazsanız benim gibi rezil olursunuz. Okuyun, okumazsanız. Ben asla param olsaydı, ekonomik özgürlüğüm olsaydı babanı çekmezdim. Ben asla böyle olmazdım. Ona göre ayağınızı denk alın. Kızlara sürekli bunları söylüyordum ama. Belki doğrudur, belki yanlıştır bilemiyorum bunu. Benim param olsaydı ben babanı çekmezdim, dırdır yaşamazdım falan diye. Bilmiyorum belki etkili de oldu. Belki olmadı. Belki olumsuz oldu. Belki olumlu oldu. Bilemiyorum. Ama ben onu doğru olduğunu düşündüğüm için öyle diyordum yani onları tehdit ediyordum. (Gülüyor)

Bir iki defa bana şiddet uyguladı. Ben şey yaptım. Korkarlardı. Yani şöyle, o arada kızlarımın sağlık sorunları oldu. Ne kadar doğru, onu da bilemedik daha doğrusu. Eşim bekarlığında tüberküloz geçirmişti. Ağır geçirmiş. Bu Heybeliada'da felan da yatmıştı. Biliyorum ben. Askerden sonra. Benim haberim de vardı. Ondan mı oldu? Artık bir başka bir şeyden mi oldu? Çocuklarım tüberküloz tedavisi gördüler. Bunların bir okulda aşı yapıyorlardı. Biliyor musun aşısı...kollarına. O tutmuştu, kızartmıştı, kocaman şeyi vardı. Dediler ki bunu dispansere gidip film çekilcek felan filan. O gidince o da gitti onu da istediler. Onu da istediler derken çocuklar tüberküloz tedavisine başladılar. Ay Allah'ım Ya rabbim, bir bela. Bu çocuklar üç ay her gün iğne vuruldular. Üçü de. Yavrum küçük küçükler daha. O kadar sıkıntının içinde. Ben bunları her ay hastaneye götürüyorum. Film çektiriyorum. Tek başıma. Ulaşım sorunu var. Yaz, kış ama hiç aksatmadan. Sıra, sıra, sıra. Sabah gideriz akşama kadar, öğlen arası dahil. Orada kalırız ilaçları alamam. O kadar çok ilaç yazarlar ki eczaneye bırakırız koliyi. Eşim hep alıp Et Balık Kurumu arabasıyla oraya et götürürler, ancak öyle getirir. Çünkü gerçekten bir koli ilaç gelir. Böyle kocaman koli. Her gün iğneciye götürürüm bunları. Birini yatırırım, birini kaldırıırım. Birini yatırırım, birini kaldırım, iğne yaptırıırım. Günde iki kere ilaçları var: İsovit, Rifadin. Hiç unutmuyum ki ilaçlarını? İsovit zehir gibi bir hap. Her gün bunlara sabah akşam havanda ezerim, yutamazlar. Pekmeze falan tatlandırırım onu, veririm. Zorla. Ama babaları evde yokken içecekler. İçmezlerse bizim evde kıyamet kopar. Onun zorlama, yok kusmaları falan tahammül etmez. Hadi kızım baban işten gelme saati. Hadin çabuk çabuk çabuk getirin. Tepsimizi kahvaltı gibi. Yemekten önce. Hadi çocuklar da zor içerler ama. Babaları gelmeden daha kapı sesini dinler, ilaçlarını içmeleri lazım. Korkarlardı. diyor ki, benim babamın, ortanca kızım, babası şimdi yüzüne söylüyor. Baba diyordu bir gün, ben diyor hafta sonlarını hiç sevmezdim neden biliyor musun dedi. Neden kızım dedi. Evlendikten sonra. Çünkü dedi

seninle kahvaltı yapmayı sevmiyordum dedi. Korkuyordum dedi yani senin yanında kahvaltı yapmayı. Televizyonda hiç çizgi film felan, o televizyon açık dedi. Böyle dedi istemeden de gözümüz kaysa, gözünüzün önüne bak, yemeğinizi yiyin diye bağırır kızardı ya. Dövmezdi ama otoriteydi böyle yani. Şey derdi çocuklara da. Gergindi gerdindi. Böyle bağırır her şeye de kızardı, şey yapardı. Onun için çocuklar diyo ben hafta sonu, zaten cumartesi öğleye kadar çalışırdı. Bir pazar günü ben babamın evde olduğunu istemezdim, bizimle beraber kahvaltı yapmasın diye. İtiraf ediyor. Ama biz işte sürekli kızlarla beraber güç birliği olmuştuk. Kızım hadi şunu şöyle yapın, baban kızar hadi. Hadi çabuk gelin ki baban gelmeden şöyle yapalım. Hadin çabuk gelmeden işte halıları yıkayalım. Hadi baban gelmeden. Çünkü halı yıkarken bir şey olur. O niye öyle, bu niye öyle? Ya ben diyorum ya, önce bir iki defa onunla beraber evde zor işleri yapmaya kalktım, yeni evliyken falan. Ne? Soba kurma mesela. Kömür sobası yakıyorduk. Soba kurma. Aman Allah'ım Ya rabbim. İşkenceden daha kötüydü. Gerçekten işkence. Beğenmez. Ona su tutuyorum. Gözün kör mü? Şurada tut. Şöyle çek, böyle çek. Dedim ki artık ben seninle yapmayacağım. Tek başıma kurardım, hamileyken. Doğurduğum güne kadar. Lohusayken, bebekliyken, neyse. Asla onunla yapmazdım. Çünkü yapmamak daha bana kolay gelirdi. Evi badana ederdik. Eskiden yılda bir kireç yapardık oturduğumuz evleri. Bir sene yaptım onunla. Ev badana ederken bağırıldı. Şeye küçük. Ayağı kayıp kayıp düşüyor beton yerler, ıslak. Badana, kireç yapıyoruz kendiyle. Basıp yere sinirlendi. Ben dedim ya iş yapıyoruz dedim ya. Ya işe başladık. Ne olur dedim. Ağız tadıyla iş yapalım. Niye bağırıyorsun dedim diye. Bir tek bu lafı dedim diye bıraktı gitti. Ben dedi gidiyorum kahveye. Akşam da beşte geliyorum. Yemeğim de hazır olacak dedi. Çekti gitti. Ev damda. Kirada oturduğumuz ev. Ev damda. Yıgımız bütün eşyaları. Her taraf birbirine girer. Çocuklar küçükler. Öyle bıraktı gitti. Ben ev sahibinden gittim dedim ki, ne olur bana yardım eder misiniz dedim. Eşyalar damda bugün dedim böyle böyle. Yaşlı, yaşlı da bir ev sahibimiz bizim de birisi var kadın. Geldi çocukları bari yanımdan al götür. Ben bu badanayı yapım. Evi aşağıya indireyim, yerleştirim. Bu dedim saat beş olmadan gelir. Bazen sesini duyarlar, bağırıldığını. Derdim bu bana bağırmadan dedim, Selvi Teyze dedim, ne olur dedim. Yemek de yapmam lazım daha. Öyle işte. Hiç onu, iş yapmazdım kendiyle. Kızlar da artık onu biliyorlardı. Anne babam gelmeden hadi şunu bitirelim. Anne babam gelmeden şunu şöyle yapalım. Her şeyimizi biz kendi başımıza yapardık. Ki tek sorun olmasın, bana bir laf söylemesin diye. Koca koca o kömür sobalarını tek başıma çıkarırdım dışarıya yıkardım, temizlerdim, yapardım. Sevmezdim. Kömür gelirdi. Aman derdim şu gelmeden ben kömürü taşıyım. Bir ton kömürü tek başıma taşırdım. Torbaları kor kor sırtıma alırdım taşırdım. Onunla taşımam, sinirlenmesin. İş yaparken daha gergin olurdu. Daha da sinirli olurdu. Anlamazdım ben bu işi. Derdim ki hayret bir şey

ya. İnsan sinir, niye sinir olur iş yapıyorken. Ben dedim bu işyerinde de mi böyle yapıyor acaba derdim. Merak ederdim. Orada insanlara sinirleniyor. Yoksa bana mı böyle yapıyor? Hiç de bilmiyom ya. Birini söylüyom, birine gidiyom. Laftan lafa. Lafım çok benim. Başımdan geçenler çok.

Hepsi aynı şeyler. Hep aynı şeyler. Şey çocuklarımı da dediğim gibi hem çok severdi bak. İlgilenirdi de. Çok severdi, oynatırdı da. Türkü söylerdi. Şey de ederdi. Böyle ilgilenirdi. Severdi. Ama tahammülsüzdü de. Yeri de gelirse sebepsiz yere bağırırdı. Yine kızlardan şeye, mesela memeden kesince çocuklar şey yapmaz mı? Rahatsız olurlar. Zaten kendi cezaevindeydi, köyde memeden kestim. Emziriyordum. Bir yaşından sonra. Memeden keserken ilk gün çocuk ağladı. İlk gün mü, ikinci gün mü? İkinci gün ağladı. Göğüslerimde çok olurdu süt benim. Tek anne sütüyle besledim çocukları. Göğüslerim dolmuş, çocuğu kucağıma alamıyorum. Bu ilgilenmiyor. Çocuk ağlıyor. Bağırıyor. Emzir dedi. Bana baskı yaptı. Emzir dedi. Çocuğa o birikmiş sütü verdim. Yazın sıcağında bu çocuk. Ardından ağzından bir ishal olmadı mı? Bir ishal olmadı mı? Çocuk ölecekti. O birikmiş. Göğsüm dolu. Bana zorladı, emzir, emzir. Ağlatma, emzir. Ben işe gideceğim. Kessin sesini. Ağlatma. Sustur nasıl susturuyorsan sustur. Ben de mecburen verdim çocuğa memeyi. Ondan sonra dedim ben ne yapayım. Aradan biraz geçti. Bir iki ay geçtikten sonra dama yazdı, salıncak kurdum. Çocuğun eşyalarını aldım. Gece uyanacak, yiyecek aldım yanıma. Sesini duymasın diye biz damda kestim çocuğu memeden. Çözüm öyle ürettim. Sesimizi duymasın yukarıda keseyim diye. Hiç ilgilenmez. Gece uyanırdı, tuvalete gidecek. Çocukların üstü açık kalırsa beni uyandırır. Hala daha kendi söyler bunları. Örtmezdi üzerlerini sobalı evde. Çocukların üstü açık. Kalk, ört derdi. Bir gün, bir gün kalkmadı çocuklara. Bir gün. Gece. Ben de talep etmezdim ya. Gerçekten karışmasını hiç talep etmezdim de. Ben böyle bir şey isteyeyim de aman bana yardımcı olsun felan filan. Zaten beklentim yoktu kendinden öyle bir şey. Beni rahat bıraksın, huzurumu kaçırmamasın. (Gülüyor) Yeterdir. Zor bir insan. Kötü bir insan değil bak, hala öyle. Gerçekten. Merhametli, iyi, düzgün, dürüst, paylaşımcı, gönlü gözü bol, kıskançlığı yok. İyi meziyetleri de çok. Agresif, sinirli, öfke kontrolü yok. Zor. Yani böyle nasıl desem? Ya anlatamıyorum ya. Değişik bir yapısı var. Kötü de değil bak. Bak beni de çok severdi biliyor musun? Beni gerçekten hala beni sever. Sevdiğine de emindim. O kadar kızmasına rağmen beni sevdiğine de eminim. Ben onu o kadar sevmezdim, sevmiyom da. Doğru, itiraf edeyim. Ama o beni daha çok sever. Kendi emekli olduktan sonra dedi burayı satalım, buradan gidelim dedi. O zaman tabii bizim aileler, kardeşler felan geldiler. Bu aralarda herkes taşınan oldu, evlenen gelen oldu. O maliyede çalışan kız kardeşim burada evlilik yaptı, burada çalıştı, Antep'te. Onu oğluna da baktım hee. Onu dan

kızlarla beraber o doğurdu, onun çocuğuna ben baktım. Abla dedi beni işe koydun dedi. Çocuğuma da bakarsın dedi. Bakarım dedim. Beş kuruş da talep etmedim. Bak ona da bir şey demedi. Bir gün de demedi. Bakıyorsun, ediyorsun, gelmesinlerdi. Doğacak, inşaat mühendisi oldu şimdi büyüdü. Canım benim çok severim hala. Okula gidene kadar sabahleyin getirirler, akşam alırlar. Üç yaş, küçük kızımda. Ona da beraber baktım. Sonra onlar kooperatif kurdular, bir tane, üniversitenin o tarafta. Orada önce kiraya gittik oraya. Kardeşimin evine kiraya gittik. Bir yıl, biraz kirada oturduk. Kendi işte emekli olmuştu. Evi de sattı. Biz de biz oraya yakın bir eve, kooperatife girdik. Bitince de oraya taşındık işte, kooperatife. Orada biraz maddi olarak sıkıntı şey yaptık. Kendi iş, birkaç işe girdi çıktı. İflas etti, yapamadı, beceremedi, dağıttı. Başkasına güvendi. Parayı verdi. Ne yaparsanız yapın. Öyle iş olur mu, ortaklık? Yapma dedim kendine. Beni de dinlemedi. Öyle yaptı. Sonra kendi de çalıştı. Kızlar okuyana kadar. Ben de çalıştım. Çocuklarım, başkalarının çocuklarına baktım evde. İki, üç tane çocuğa baktım. Bir maliyecinin çocuğuna baktım. Bir bankacının çocuğuna baktım. Bir yine o kardeşim sonra, kaç sene sonra... Kaç yaş var aralarında ya? Bayağı var. On beş yaş mı ne var. Doğurmam dedi. Bir tanede kaldı, kaldı sonra yaşandı işte orada doğurdu. O kooperatifte sonradan kızlar işte üniversiteye falan giderken. Oğuzhan oldu, ona baktım. O zaman para verdi ama. O zaman bir de biz kızları okutuyorduk. İşimiz iyi değildi. Kendileri daha rahatladılar. O zaman baktım oğluna. Ona da para verdi, küçük oğluna baktım. İki de kıza baktım. Bir Yaren, bir Berfin. İki de kızlarım var. (Gülüyor) Var kızlarım. Öyle işte.

Giderdik. Şimdi şöyle. Çocuklar küçükken eşim bizi akşamları parklara felan da götürürdü. Mesela bir Düztepe, Esentepe diye bir park açıldı. Yemek, hatta bir iki defa yemek falan yedik. Orada yemek de veriyorlardı. Öyle yere, parka felan çocuklarla beraber hafta sonu beraber götürürdü bizi. Kavaklık'a falan. Pikniğe falan giderdik. Sonra işte dediğim gibi ailelerden taşınanlar felan oldu. Pikniklere falan giderdik. Çarşıya, çocuklara alışverişe falan da giderdik. Beraber de giderdik. Arkadaşlarımızla da giderdik. Sonra işte kardeşler taşındı. Onlarla da giderdik. Yo yo giderdik. Yani çarşı felan işimiz olurdu. Giderdim yani.

Asıl daha kızlar okula başladığında ben o ara kızlarla beraber dikiş kursuna başladım. Okullarda halk eğitimin şeyleri olurmuş. Dikiş işte şeyi, kursları açıldı, ilkokullarda. Hülya okula başladığı sene duydum ki öyle bir şey var. Ben, pardon daha ondan önce kız kardeşimin bir makinası vardı evde. Singer makine. Ben çalıştım da bak hiç o çalıştıklarım aklıma gelmiyor. Hep kötü kötü şeyleri anlatıyorum sana ya. Güzel şeyler anlatayım biraz da içini kararttım. Kız kardeşimin bekarlığında bir Singer makine almıştı, elektrikli. Bu piko felan da bu zikzak pikolar, danteller felan yerleştirmeler de moda oldu. Herkes böyle mutfak köşeleri yapıyor.

Yatak takımları yapıyor felan filan. İşte kanaviçeler yapıyorlar, kenarlarını pikoya veriyorlar felan filan. Baktım bayağı yapıyor. dedim şu makinayı bana versene dedim ya ben de yapayım evde dedim. Kızlarım büyüdüler artık biraz dedim. Oğluna da bakıyorum bu arada. Oğlu da bende kalıyor. Dedi abla sen nasıl yapacaksın, onu bilmezsin ki dedi. Dedim valla öğrenirim. Ben ama bu Singer Mağazası'nın, Antep'te Karagöz Caddesi var, girer girmez orada bir Singer Mağazası'nı görmüştüm bir ara. Makine satıyorlar. Dedim gider sorarım. Bu makinalarla ne yapıyorlar? Nasıl öğreniyorlar? Bunlar makineyi sattıklarına göre dedim bunu yapanlar da vardır yani. Kim yapıyorsa. Aynen öyle yaptım. Ya bende biraz valla delilik de var. Şimdiki araba da yok. Ne onların var ne bizim var. Çok uzak. Tual'in o tarafta oturu... Tual. Bir saat Düztepe'de, Yukarı Bayır'da oturuyoz. Kız kardeşim de ta Tual'in orada oturuyor. Dolmuşa bindim. Singer makinesini tek başıma getireceğim eve. Ya ne akıl var bende ya, dolmuşla. Elektrikli, koca makinayı. Diyorum ya bak işte eşimden bir şey talep etmiyorum. Çünkü zaten yapmaz da. Öyle şeyi, ben yapamam, onu ne yapacaksın der. İşin içinden çıkar. Dolmuşa bindim, gittim. Kız kardeşimin evinden. Oğlanı her gün getirip götürüyor. Anahtarı aldım. Evine gideceğim, dolmuşla makineyi getiricem. Ay makinenin, diyorum ki bir gün başını getiririm. Bir gün de ayağını getiririm, makine. Kafaya bak ya. Allah'ım Ya rabbim ya. Kafayı taktım, yapacağım onu. Gerçekten de öyle yaptım ya. O makinanın başını aldım. Dolmuşla. İnanılmaz bir rezillikle, hiç, inanılmaz bir rezillikle, dolmuşla onu aldım getirdim başını. Önce biraz o tahtanın üstünde falan idare ettim. Birkaç gün uğraştım. Makineyi böyle tanımaya çalıştım kendi başıma felan filan. Sonra, hiç kimseye de söylemeden kızlarıma tembih ettim. Diyorum ya çocuklarım gerçekten akıllılardı. Gittim çarşıya tek başıma indim o Singer Mağazası'na. Dedim böyle bir makine var. Böyle böyle. Bunu dedim nasıl çalıştıracam, nasıl yapıcım. Dediler ki bizde makine alanlara biz iki hafta kurs veriyoruz. Ama bizden makine almayanlara vermiyoruz. Ya yalvardım dedim ne olur dedim. dedim benim çok ihtiyacım var. Çocuklarım çok küçükler, okuyorlar. Gerçekten ama ihtiyacımız var. Ev yaptırдық. İnşaatın içinde oturuyok. Dedim böyle çok mağdurus. İsterseniz dedim gelin evime bakın. Ben ama dedim bunu... Para vereyim size. Ne yaparsanız yapın bana bunu öğretin yani. Bunu öğrenmem lazım benim. Makinem var dedim. Kardeşimin var aldım. Ya orada Necla diye bir kadın usta, öğretici. Orada çalı... Aylıkla çalı... Ya unutmuyorum. İsimleri de gerçekten. Ama çok unutkanım ha. Ama bazı şeyleri unutmuyorum. Necla diye kadın. Dedi ki sizin gibi dedi kadınlarımız var ya dedi. Bu dedi bu ülke yıkılmaz dedi. Gerçekten dedi, yıkılmaz bu ülke dedi. Sen şu azme, sen şu şeye bak dedi ya. O zaman ben gencim ya daha kaç kaçındayım ki? Dedi ki sen gel dedi. Ben sana öğreteceğim dedi. Hiç patrona söylemeyeceğim dedi. Haberi olmayacak dedi. Makineyi ama getir dedi. Burada ben kontrol et... Sonuçta ben kontrol, ben

ediyorum burada dedi, sattığımız makinaları. Orada kadın, usta yöneticilik yapıyor ama makinelerin işte evraklarında felan. Bu orada iki hafta kurs veriyormuş. Ben dedim ki ben öğrenince sana dedim gerçekten bu iyiliğinin altında kalmaycam dedim. Yani yapacağım, bunun karşılığını vereceğim dedim. Neyse makinayı aldık biz. Ayağını geri kız kardeşimgilden beraber. Ne yaptık? O zaman neylen gittik? Neler? Orasını hatırlamıyorum. Ayağını nasıl aldık, oraya kursa götürdük, makinayı yetiştirdik, başınla beraber birleştirdik. Ben iki hafta kursa gittim ama öğrendiğim hiçbir şey kalmadı. Ya Çin iğnesini de öğrendim. Pikoyu da öğrendim. Türk işini de öğrendim. Antıkayı da öğrendim. Kadın, kadın şokta. Bir gün birini öğreniyorum. Ertesi gün gidiyorum hepsini çok güzel yapıyorum. Kadın inanmıyor. Ya inanmıyorum diyor, sen bunu gerçekten önce biliyordun herhalde diyor. Böyle bir şey olamaz diyor. Ya diyor ben bir an önce buradan bitirip öğrenip gitmek istiyorum. Yani istiyorum çok istiyorum çünkü. Neyse öğrendim. Ama o yaptıklarımı herkes böyle yapıyor, kötü şeyleri atıyorlar. Kadın bana artık güzel şeyler veriyor. Kullanabilecek diyor. Ben kullanırım bunları diyor. Yani alırım diyor. Bunları değerlendiririm diyor. Veriyor bana kumaş felan bir şeyler. Yap diyor, sen bunu diyor. Yastık veriyor, kılıf veriyor işte masa örtüsü veriyor. Bir şey veriyor. Çiziyor, o güzel şeyler çiziyor veriyor. Yani atılmayacak şeyler veriyor. Ya inanmıyorum diyor, durmadan. Benden de büyüktü o zaman kadın. Evlenmemiş bir kadın. Necla. Ya durmadan diyor ki ben diyor şoktayım diyor. Gerçekten inanmıyorum diyor sana. Sen diyor neredesin şimdiye kadar diyor bir şeyler yapmadın diyor. Neyse ben öğrendim. Ben o evin üstünü ben kendim yaptırđım. Piko, zikzak artık ben yapıyorum. ölçüyoruz metreleri. da matematikçimiz, defterimiz var, metreleri. Ya inanılmaz para kazandım ya. Gerçekten inanılmaz para kazandım. Bir masa örtüleri yaptım Çin iğnesi. Antep'te duyuldu adım. Rengarenk ne güller ne güzel şeyler. Artık motifler, desenler. Defterleri alıyordum. Ören Bayan'dan felan böyle gidiyordum, şey yapıyordum. Kataloglar alıyordum, şey yapıyordum. İnanılmaz. Kız kardeşim maliyede çalışıyor. Oradan dünyanın işi geliyor bana. Herkes geliyor. Ara danteller çekiyorum. Yatak örtüleri çekiyorum. Böyle gece gündüzüm yok. Artık gece yatacak zamanım yok. O kadar çok iş var. Yetiştiremiyorum. Artık almıyorum. O şeye taşınana kadar koluma bir çift bilezik de yaptım. Evi yaptırđım, çok güzel üst katı. Küçük falandı ama gelen hayran kalıyordu. Mutfak dolapları. Kızlarıma ranzalar aldım. Kütüphaneler yaptırđım. Böyle hiç kimsede olmayan, ev küçük felan ama, fayanslar. O zaman yerler yeni çıkmış, ahşap parkeler yaptırđım. Yerler mükemmel bir ev yaptırđım üstü. Çok güzel. Evimiz küçük ama gerçekten çok güzel, lüks yaptırđık yani. O zaman kornişleri falan kimsenin yok. Ahşap kornişleri yaptırđım ben. Ben şey yaptım, ben yaptırıyorum. Para kazanıyorum çünkü. Orada çıkana kadar çok güzel para kazandık. Ben ama diyom ki eşime, ya diyom biz buradan ben bu iş yapıyorum. Yani para da

kazanıyoz. Yok diyor yeter dedi. Yaptığın da yeter. Burada artık oturmayak. Oh iyi yaptı. İyi ki gitmişiz. Oradan çıkmışız. Yani gerçekten. O kooperatif, orada şimdik daha iyi oldu. Çocuklarım da rahat etti. Biz de rahat ettik. Ben o makineyi görümceme verdim. Görümcem bize yakın oturuyordu. Eşi bankacıydı. Öğrettim ona işi. İnan ki altı ay yapamadı. Dedi bu çok zor dedi ya. Geliyorlar dedi erken kapı çalıyorlar. Gece geliyorlar, sıkıştırıyorlar, istiyorlar dedi. Bir şey beğenmiyorlar dedi. İtiraz ediyorlar dedi. Ben beğenmezlerse de hiç önemli değil diyom. Tekrar yaparım, sökerim, geri yaparım diyordum. Hiç şey etmiyordum. Altı ay yapmadı. Görümcem makinayı geri bana verdi. Makinem duruyor. Yaparım, her iş yapıyorum. Sonra o piko işinlen beraber daha ben kızlarla beraber dikişe gittim. Komşular da benlen beraber başladılar. Kaç tane komşum hepsi gene yarım bıraktılar. Benim MEB belgelerim var. Kursu da gittim. Dikişte de çok güzel belgelerim var. Ben kızlarım liseyi bitirene kadar bütün gömleklerini, etek, pileli eteklerini, hırkalarını her şeylerini, hırkalarına kadar ben elimde ördüm. Bordo bordo hırkaların iplerini, aynısını çizgilerini, lacivert çizgilerini kollarına atarım. Yün alırım daha güzel elimde örerdim. Eteklerini de, şeylerini de, gömleklerini de hepsini ben dikerdim. Hiç hazır almadım. Giderdim konfeksiyona. Hangi şey? Mesela okulun kıyafeti belli oluyor ya. Orada modellerini çizerim. Bakarım. Eve gelirdim hemen kalıp çıkarırım kızlarım. Kumaşları gene hepsini. İlkokul önlüklerinden tut, liseyi bitirene kadar bütün formalarını ben diktim. Oduncu gömleklerini, İspanyol paça pantolonları, ne bayramlıklar, neler, neler, neler... E şimdik de yapıyorum yine de o kadar değil. Ya terziliği öğrendim. Nakış dikişi de öğrendim. Ama neye yarar? Geleceğimi hazırlamadım. Bedava yaptım. O zaman bir halk eğitime felan kimse yönlendirmedi beni. Ben de bilmedim sigortanın önemli olduğunu. Bir böyle bir şeyler gitmem gerektiğini. Kendi çabamla üretmeye çalıştım ama ileriye dönük kendimi garantiye alacak bir şey yapmayı beceremedim. Düşün, bilmedim. Kimse de bana rehberlik etmedi. Hayatımda tek pişman olduğum o. Başka pişmanlığım yok. Yine de memnumum. Hayatımdan da çocuklarımdan da. Memnumum yani.

Kooperatifte otururken işte çocuklarım da çok çalıştılar bak fedakârlık ettiler. Ben öyle çalıştım. Şimdik çocuklarım da liseden başladılar, üniversiteyi bitirene kadar çalıştılar. Her sene yazın tatilinde, ya orkidinden tut bütün şey... Bir şirketle tanışmışlardı. Onlar ne yaparlarsa yaz tatilinde. Şu şey bira şeyi vardı. Neydi? Tiropiya bira mıydı? Neydi ismi? Neydi biradı? Onların böyle dağıtımları, reklamları. Orkid yaparlardı. Oda parfümleri olurdu. Sonra aquapark açıldı. Onda çalıştılar, çocuklar. Yani yaz tatilinde, sürekli, okul tatil olur başlarlar. O şirket onları bulur. Yanlarına başkalarını da bulurlar. Organize ederler. Okul açılana kadar, okul

masraflarını, eşortmanlarını, kıyafetlerini, kitaplarının bir kısmını yani büyük bir oranda karşılardı. Çok çalıştılar. Aynı yine bir öğretmen arkadaşım vardı. Otururken,Sitesi'nde, kirada. Onun oğlu benim....yaşıt. O heveslenmiş bizimkilerden giderlerdi. Gidenler bir gün iki gün gidip dayanamıyorlardı. Geri çıkıyorlardı. Kaç kapı binalara, merdivenler sırtlarında böyle. O biralar çıkıp dağıtıyorlardı. Şey yapıyorlar. Eşantiyon dağıtıyor, reklamdı işte felan. İşte işyerlerine gidip, oda parfümleri vardı dağıtıyorlardı, satıyorlardı, pazarlıyorlardı felan filan. İşte mahalle mahalle bütün gecekonduardan tut binalara kadar orkid şey yapıyorlardı. Reklam yapıyorlardı. Kaç yerde, kaç yerde tehdit almışlardı. Kötü şeyler yaşamışlardı. Geldi anlattılar felan. Valla gittiler. Çocuklar da çok çalıştılar. Üniversite okurken, Hatay'da okudu eğitim fakültesini. Orada anket işleri yaptı sürekli. Bu sınır yerlerine felan gitti. Oradan o göçmelerle, şunlarla bunlarla felan. İskenderun'a gidiyordu. Hatay'ın oraya, felan filan gidiyordu. Oralarda. Her hafta sonu çalışırlardı da, o çocuklar. Gene çalıştılar. Eşim de çalıştı İstanbul'da. Kızlar okurken, simitçide çalıştı. Ben çalışmadım. İstanbul'da çok güzel rahat ettim, ağalık ettim valla. Hanımlık ettim daha doğrusu. İstanbul'da beş yıl kaldık biz. Kızlar üniversite okuyorken beş yıl da İstanbul hayatımız var. Şey de Hatay'da okuyordu. Antep'te.

Evet. İlk mezun olduğu sene üniversite sınavını kazandı. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni kazandı. Çapa'yı kazandı. Beş sene orada sıkıntı yaşadı. Yavrum ilk sene kazandı. Valizini aldı, otagardan gönderdik. Biz beraber gitmedik. Gidemedik çünkü. Ben çocuk bakıyorum. İki tane, üç tane çocuk var yanımda. Eşim inşaatta çalışıyordu. Gitme şansımız sıfırdı. Ve biz iki sene asla İstanbul'a gitmedik. Çocuk bir sene yurtta kaldı. Yurtta edemedi. On iki kişilik bir yurttu. Şey hemşirelerden, veterinerlik bölümü, tıp öğrencisi. On iki kişi. Tıp dersi ağır. Çocuk ilk sene gitti. Bocaladı. İl defa bizden ayrılıy. Antep'ten ilk sene çıkıyor daha. Hiçbir yeri görmemiş. Hiçbir yeri görmemiş. Antep'ten İstanbul'a tıp şeye gidiyor, üniversiteye gidiyor çocuk on sekiz yaşında. Bize hiçbir şey söylemedi. Sonra ev çıktı ikinci sene. Bir Maraşlı bir kız arkadaşıyla çıktılar. Kızın erkek arkadaşı varmış. O çok kalmıyormuş. Gidip o erkek arkadaşında kalıyormuş. Ailesinden gizli. Formaliteden eve çıkmış gibi biraz. Bu da evde yalnız kalmış. Bir de eve hırsız felan girdi. Korkmuştu felan. Sonra baya bunalıma girmiş. Bize hiç söylemedi bir şey. Demiş söylesem ne yapacak. Annemgilin gelme durumları yok işte sıkıntı. Biliyor evde sonuçta evde sıkıntı felan. Son artık dayanamayacak duruma gelince bir gün beni aradı telefonda. Cep telefonları yoktu o zaman. Ev telefonumuz vardı. Anne ne yapıyorsun, ne diyorsun felan filan biraz konuşunca ağlamaya başladı. Ne oldu kızım dedim. Anne ben iyi değilim dedi. Ne oldu? Bilmiyorum dedi, anne ben iyi değilim anne dedi. Gelme imkanın varsa

acık buraya gelebilir misin dedi. Allah'ım Ya rabbim. Antep yıkıldı, ben altında kaldım. İlk defa böyle bir şey duyuyorum. Neyse dedim tabii kızım gelirim. Sen merak etme yarın oradayım, telefonda. Eşim de inşaatta. Telefonumu kapattım. Hemen kız kardeşimi aradım. Öbür bankacı arkadaş da aynı sitede oturuyoruz. Çok iyiyiz. Sivashılar, çok seviyorum. Hala görüşüyoruz. İzmir'de oturuyorlar. Meliha canım benim. Onun oğlan da Meliha böyle böyle. Sultan Abla lafı mı olur dedi. Pınar da benim kızım dedi. Benim de elimden ne geliyorsa dedi yaparım dedi. Ben hemen izin alıyorum aha dedi. Sağ olsun canım benim. Ben eşim gelmeden otogarını aradım, biletimi ayırttım. Hiç eşimi bile beklemedim. Yerimi ayırdım. Şimdi o artık giderim. Artık kafaya koydum ben. Öyle dedikten sonra. Ya o kadar dinlemem yani. Geldi dedim böyle böyle. Tamam dedi. Ben aynı gün akşam bindim. Sabahleyin İstanbul indim. Aynı gün bindim otobüse. Gittim. Gittim işte çocuk savrulmuş. Bunalıma girmiş. Kimse yok. Tek başına. Dersler ağır. Maddi sıkıntı bir taraftan, manevi sıkıntı bir taraftan. Dedim ya sana, valizini aldı çıktı gitti on sekiz yaşında ya. Şimdi diyorum hiç akıl yokmuş bizde gerçekten bazen şey yapıyorum ya gerçekten. Kaldım orada iki hafta kaldım. On beş gün. Biraz toparladı, sınav dönemi zaten de. İşte beraber olmaya yardımcı oldum her şeyiyle ilgilendim felan. Biraz toparladı. Psikiyatriste zaten kendi başlamış gitmeye. Doktora gitmiş. İlaç felan da kullanıyor. O seneyi öyle ben bir ayağım orada bir ayağım burada. Onlar beni idare etti. Kız kardeşim, Meliha beni idare ettiler artık. İdare ettik yani biraz şey yaptık. O sene, o dönemi bitirdik. Üç dört ayı geçirdik öyle. Sınava girdi illa diyo hukuk istiyor ama Ankara Hukuk. Dedim hayır. Ankara Hukuk'a gidemezsin. İstanbul Hukuk. İstanbul'dan bir üniversite tercih edeceksin. Ben dedi hayır dedi Ankara istiyorum. O zaman tek başına gidersin. Maddi olarak da dedim bak rezil olursan bak ablanın yaşadığını görüyorsun kaç aydan beri. Rezil olduk. Biz dedim üç yerde olamayız. Sen de İstanbul'a gidersin. Bize de, biz de oraya gideriz, beraber. Maddi, manevi rahat ederiz. Orayı. Hayır. Babası hiç karışmaz böyle bir şeylere. Ne köstek olur ne destek olur. Hiç, ben karışmam der. İşin içinden çıkar. Ben zorla ilk tercihini İstanbul yazdırdım. İlk Galatasaray Lisesi bir, ikinci İstanbul Üniversitesi, üçüncü nereye yazarsan ya dedim, Marmara felan filan. Ankara'yı yazdırmadık yani. Geldi İstanbul Üniversitesi. İkinci tercihi geldi. Ağlıyor, bana kızıyor. Gitmem işte. Benim hayatıma sebepsin. Neymiş? Ankara Üniversitesi'nde hakimler savcı oluyormuş. Orada da kazanma şansı yokmuş. İstanbul Üniversitesi'nde eğitim iyi değilmiş Ankara Üniversitesi iyiymiş. Puanı da yetiyormuş. Ben niye öyle yaptırmışım. Kızım diyorum önünde ablanın bir sorunu var. Ciddi bir sağlık sorunu var. Bizim de maddi imkânımız yok. Kaldıramayız biz. İşte öyle oldu. Gitti. Biz. Eşim bu defa başladı ben gitmem İstanbul'a. Bu defa o başladı. Etme, mecbur gidecek kaydettirdik. Eşim diyor ki herkesin anası babası mı gidiyor. Herkesin çocuğu okur. Bir kere diyor, öyle bir sıkıntı

yaşadı diye diyor, hep diyor, öyle olacak diye bir şey yok diyor. Gitsin diyor, aha diyor kardeşi de gidiyor yanına. Diyor kalsınlar beraber diyor. Ben dedim sen ister gel ister gelme. Canın bilir. Tartıştık. Dedim valla hiç bunun için dedim valla istiyorsan ayrı yaşayak istiyorsan boşanak. İstiyorsan, nasıl istiyorsan öyle olsun. Ben gidicem. Ben kararımı verdim. Evin eşyalarını bir odaya koyduk. Evimizi üç artı birdi, genişti. Şimdiki daha hariç oturduğumuz ev, şimdiki evimiz. Dedim geliyorsan ev yerinde duruyor. Gelmiyorsan kal. Geliyorsan da dedim bir odaya eşyalara koyah. Baktı ki çok ciddiym, hiç şeyi yok. Çünkü ben gittim. Ev baktım. İstanbul'a. Hiç kızlara geliyim mi? Sen rahat ol, ben senin yanındayım. ... Dedi anne sen olmasan ben bu üniversiteyi okuyamazdım diyo şimdiki. Ben senin yanındayım. Ne dinlerim ne de babanı dinlerim. İster gelsin ister gelmesin. İster baban gelsin ister gelmesin. Çünkü bu tercih etmiş. Çocuğu iki sene önce gitmiş yani. Geriye dönüşü yok ama onun geriye dönüşü var yani. Orada başlayabilir. Çok bir şey değişmez yani. Öyle lüksümüz yok yani. Herkes o orada okuyacak, o orda kalacak felan diye. Neyse gittik. Hepsi geldiler piş piş arkamızda. Evi kiraya verdik. Bir odaya eşyaları koyduk. İşte dört buçuk sene kaldık İstanbul'da. çok memnun oldu. Bir sene sonra Ankara'daki arkadaşlarına gitti geldi. Anne dedi, iyi ki de Ankara'da okumamışım. Ne Ankara'yı sevdim ne de üniversitesini sevdim dedi. Arkadaşı da gitmiş. Bura demiş, benim üniversitem çok daha güzel İstanbul Üniversitesi. Ortamı da sevdi. İstanbul'u da çok sevdi. Biz Antep'e döndük. Kendi iki sene orada kaldı. Stajını orada yaptı, gelmedi. Ona yeni, küçük bir ev tuttuk. Eşyaları kalacak kadar ona ayırdım. Oraya koydum. Biz geri eşyalarımızı aldık. İlk ataması oraya çıkmadı mı? Tabii ilk tercihiydi. İlk tercihinine çok yakın bir köy çıktı, Antep'in köyü. Çok yakın bize. On beş kilometre felan ancak. Hemen kredi çekti bir araba aldı. Öğrendi ehliyet aldı. Her gün günü birlik gitti geldi. Sağlık ocağı yakın bir köy. Stajını yaptı orada. Biz yine geldik evimize oturduk. Ama öyle rahat okudular ki. Öyle rahat okudular ki. Sınav dönemleri, yemekleri, temizlikleri, işleri, güçleri. Biz de rahat ettik. Onlar da rahat ettiler. Ya oradan ev kirası aldı. Orada eşim çalıştı, para aldı. Kendileri hafta sonları...Çünkü evde iş yok güç yok. Rahatlar çalıştılar. Çok güzel rahat okudular, gerçekten. Çok memnun kaldılar sonra. Anne iyi ki de gelmişsiniz. İyi ki de böyle bir şey yapmışım. İyi ki de sen bizi dinlememişsin.

Valla ben siyaset yaptım. İı burada ÖDP'ye gidip geliyordum ben. Özgürlük ve Dayanışma Partisi kurulmuştu o zaman. Bizim sitede, o partiye gidip gelenler felan vardı. Biz de git gel arkadaş şeyinden. İlk partiye gitmem de 8 Mart. Gittim etkinlik varmış. Beni orada üye yaptılar. 8 Mart Emekçi Kadınlar Günü çok anlamlıydı benim için. Ondan beri hala anlamlıdır. İlk siyasete girmem, 8 Mart'ta başladım ben. Orada üye oldum partiye. İşte gittik geldik felan.

Dedim ya her şeyi yaparsam iyi yaparım. Biraz gittim geldim felan ooo. Ben partide hemen beni il yöneticisi yaptılar, birkaç ay sonra. Dediler sen yönetici ol. Öyle işte. Sonra ÖDP dağıldı. Biz İstanbul'daydık zaten. Biliyorsun değil mi ÖDP, Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nin sürecini? O da dağıldı. Onlarla bir şey olmadı. Ben orada daha çok böyle Sosyal Haklar Derneği vardı, kurulmuştu, Kadıköy'de. Şubeleri falan vardı, ona gidiyordum. Sonra SEH diye bu son şeylerden, eee ayrılanlar, Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nden ayrılanlar. Bizim arkadaşlarımız vardı, tanıdığım daha önce. Sosyalist Emek Hareketi diye, SEH diye bir oluşum vardı. Onlara gidip geldim. Oradan şey yaptım. Sonra bu şeyden, Galata... Neydi o ya? Unuttum ya, bah. Hani sürekli şeyde var ya, Haydarpaşa'nın orada ya. Şu özelleştirme satmasıyla ilgili felan filan yok mu ya? Haydarpaşa mıydı? Haydarpaşa. Oranın etkinlikleri olurdu. Sürekli eylemleri falan olurdu. Sürekli oraya katılırdım felan filan. Öyle işte kadınlarla, feministlerle felan. O Kara Kedi'ye felan gider gelirdim. Çoğu da bunun Taksim'e çok gider gelirdim, eylemlere, etkinliklere. Cumartesi Anneleri'ne katılırdım bazen eylem, etkinliklerine, cumartesileri, müsait olursam. Öyle işte. İHD'ye gider gelirdim. Ben zaten Antep'te de iki dönem daha önce İnsan Hakları Derneği'nde yöneticilik yapmıştım. Bu 90'lı yıllarda felan abim İHD başkanlığı yaptı. İnsan Hakları Derneği, o inşaat mühendisi olan abim Antep'te oturuyor. Hala Antep'te. O, çok böyle faili meçhullerin döneminde İHD başkanlığı yaptı abim, iki dönem. Ben de oradan İHD'ye üye oldum önce. Sonra yönetimine girdim, çalıştım. Oradan İHD'ye gider gelir gelirdim. İHD'nin eylem etkinliklerine katılırdım. Öyle işte. Boş durmadım hiç. Orada da biraz farklı çalıştık. Ben kendime çalıştım. (Gülüyor) Antep'e döndüm. Yine hemen İHD'liler beni yakaladılar. Abla sen geldin hoş geldin. İHD'de çok sıkıntılı. Sen buraya gelmen lazım. Geldim hemen İHD yönetimine girdim. İki dönem üst üste İHD yöneticiliği yaptım. Sonra işte HDK kuruldu. HDK'ye başladım. HDK'de çalıştım. Sonra ha bizim HDP kuruldu. HDP'ye girdim. HDP'de ben üye olarak yine girdik işte. İl yöneticiliğinden girdim. İl eş başkanlığı yaptım bir dönem geçen dönem işte, iki yıl önceye kadar. İki yıl bitti mi? Ben eş... İki yıl olmadı, yo. Bir yıl oldu. Bir yıl önceye kadar eş başkandım. 1 Kasım'da milletvekili adayıydım, dördüncü sıra. Milletvekili adayı oldum Antep'te. Öyle işte. Çalışıyorum kendi çapımda. Torunuma baktım. Hee. Torunumu büyüttüm. Ben baktım, bu arada. Öyle işte ya. Gücüm oranda çalışıyorum. Hayatımın en beni en geliştirdiği, dönüştürdüğü yer, zaman, alan; siyasete kaldıktan sonra oldu. Yani hem daha hızlı bilinçlendim. Kendimin farkına vardım. Çok güzel dostluklar edindim. İHD'de de tabii ki verimli şeyler çok yaptık. Çok güzel şeyler yaptık ettik ama İHD'de belli bir şeydesiniz. Bir sivil toplum örgütü sonuçta. Belli şeyi var, çerçevesi var. Belli bir şeyi var. Ama siyaset bir de bizim partimiz öyle bir parti. Belli bir süreçten geçti ki sekiz yıllık parti yedi kere seçime girdik. Her seçim döneminde ben ya yöneticiydim ya adaydım ya eş başkandım. Yani

hep böyle aktif, sürekli mitinglerde konuşan. Ben çok insanlara hitap eden, Nevrozlar' da kitleye konuşup yargılandım. Daha hala davam ediyor, Nevroz 'da konuşma davam. Yani bir de öyle şeyim var. Bana diyor anne diyor çok diyor özgüvenin yüksek. Bilmiyorum ben hiç gözümde büyütmem yani. Konuşurum, mikrofonu alır çıkarım, şey ederim yani alanlarda. Hitap ederim. Milletvekili aday olduğumda da mesela çıktım konuşmamda da inan ki avukatlar felan abla biz seni referans alıyoruz. Aday arkadaşlar, biz seninle çalışmaktan gurur duyuyoruz. Onur duyuyoruz. Biz sana gerçekten, biz sana çok güveniyoruz, düşüncelerine, davranışına. İşte yine çalışmak istiyoruz. Seninle gitmek istiyoruz toplum içerisine felan. Ben herhal doğal davranıyorum, yani hiç böyle şeyim yok. Abartı bir şey söylemiyorum. Kendimi anlatıyorum. Mesela pazara gidiyoruz. Öteki kadınlara da anlatıyorum. Ben bir ev kadınıyım, ilkokul mezunuyum. Siyaset herkes yapabilir. İşte pahallık var, yoksulluk var, şunu yaşıyorsunuz, bunu yaşıyorsunuz, bunu ortadan kaldırmak için işte böyle yapalım, şöyle yapalım. İşte şu var, bu var. Şey, hayali bir şey söylemiyorum ki. Yani gerçekten hayatın içinden geliyoruz biz. Biraz onun için herhalde. Ev toplantılarına gidiyoruz mesela işte kadınlara. E gidip de herhalde kokoş kadınlar gibi yani gidip de. Sen hiçbir şey yaşamamış kadınlara mahalleye götür, bir ev kadınları toplansın. Ne anlatsın? Ne anlatır? Yani bir doktor siyasete girmiş. Bir avukat hiç ezilmemiş. Bir belli bir aileden gelmiş. Bir milletvekili adayını düşün. Bir belediye başkanını düşün. Bir kenar semte götür mahalle ev toplantısına. Ne anlatır? Ben ama kendimi anlatırım oraya. Onları biliyorum ben çünkü. Ne yaşadıklarını biliyorum. Kendim gibiler onlar. Onun için gerçekten çok verimli toplantılar yapıyorduk. Ama süreç böyle oldu. Ne yapalım? Yani biraz işte geriye gitti. İstedığımız gibi gitmiyor, olmuyor. E şu anda davalarım var. Devam ediyor. Geçen ay yirmi sekizinde, yirmi üçündeydi. Bu ayın da yirmi sekizinde var duruşmam. E valla yirmi üçünde çıktım. Her şeyi konuştum işte hâkimin karşısında. Her şeyi kabul ettim. Ben dedim yaptım. İl eş başkanıydım. Benim partim bu. Vekillerim bu. Vekilinle şura gitmişsin. Evet gittim dedim. Giderim. Milletvekilim gelmiş. Öbür partiler yapmıyor mu dedim. Biz de yapıyoruz, biz de yaptık. İşte şunu etmişsin. Şunu yapmışsın. Açlık grevinde gitmişsin, desteklemişsin. Ben de hem dedim bir siyasi partinin il eş başkanımı hem dedim ben insan hakları savunucusuyum. Herkesin yaşama hakkını savunuyorum. Annelerin dedim çocukları ölüm orucundalar. Annelerin çocukları, hayati tehlikesi var. Ben o annelerle beraber eylem, etkinlikler yaptım. Yaptım, yaparım da dedim. Pişman değilim dedim. Yaptığımı da arkasında duyururum dedim hâkime. Ben insan hakları savunucusuyum.

Eee herhalde var. Asıl o işte, ha tam bizde bir laf var. Çok kaba bir deyim var; zurnanın zırt dediği yer orası işte. Eşin sosyalist de olsa, ney de olursa olsun. Sosyalistler güya ama bir yere kadar. Eve girene kadar ha, eşin eşiğine girene kadar. O girer uzanır. Of yorulduğum sabah beri partideyiz mesela. Bir broşür dağıtmalar, bir iş var, toplantı var. Neyse. Girer girmez uzanır. Lavaboya gider, üstünü değiştirir gelir. A bu hiç abartısız söylüyorum. Vallahi gelsin ha yanında söyleyeyim. Ben doğru, ya önceden yemeği ayarlamış gitmişim. Ya da yine yemek yapacağım. Veya ayarlamış gitmişken de onları hazırlayacağım. Toparlayacağım. Yani evin yine bütün düşünme, beyin, kafa, çocuklar, yemek, temizlik, gelecek gidecek kimse varsa, organize her şeyi sana ait. Sana bağlı. Onların hepsini kafanda şey yapacaksın yani böyle kurgulayıp hepsini hizaya koyacaksın sıralamasını. Üzerini yapacaksın. Yani ailelerin de beklentisi var. Çocuğun da beklentisi var. Hiçbirini ötelemeden, eksiksiz. Çocuklar da hep siyaset, bu ne siyaset felan filan. Onlar da tepkisini almadan. Babaya bir şey demezler ki senden bekliyor herkes her şeyi. Anneden bekliyor. Bir de ben torun bakarak yaptım bunların hepsini biliyor musun, bu yoğunlukları? Herkes takdir ediyordu beni nasıl yetişiyorsun? Arkadaşlarım diyor biz hayatta yetişemeyiz. Kadın arkadaşlarım bile. Ne enerji var sende. Ben gerçekten çok enerjik bir kadımdım. Yani yorulmayı bilmem ha. Hiç, hiç benim için yorulmamış, ağrıyımış, sızıyımış aldırmam. Yeter ki yani bir şey yapmaya kafaya koyayım. Hiç sorun değil o. Ya kendimi övmek için söylemiyorum. Bu gerçekten bütün arkadaşlarım söylerler. Ne enerjin var senin, nasılsın sen? Canım senin değil işte böyle yorulmuyorsun, dayanıyorsun. Biz öldük, bittik. Bilmiyorum. Ben derim yalan söylüyorsunuz. Ben hepimizden büyüğüm. Hepsinde büyük benim, içlerinde. Ben o eve gittim geri şunu yaptım, bunu yaptım. Şöyle yaptım, böyle yaptım. Şoka girerler. Biz vallahi öldük bittik derler. Ben daha geri eve gelirim. Milletvekili adayım, yazı hazırlarım, konuşma hazırlarım. Bir şeylere bakarım, araştırırım, ederim. Her şeyimi de ben kendim hazırlarım. Hiç kimseden bir şey beklemem. Hiçbir şey istemem. Kara düzen, kara yazı. (Gülüyor) bir yıldan beri, şu pandemi beni eve tıkadı ya. Diyorum ki arkadaşlara, tabii kızlar biraz da siyasetten geri çekilmemi istiyor. Korkuyorlar ya. Bu yaştan sonra cezaevine gireceksin. İşte şöyle olacak, böyle olacak felan filan. Arkadaşlarım da bazen şey yapıyorlar. Birazcık geri dur. Biraz, çok şey yapıyorsun felan filan böyle işte. Basın açıklamasında felan zılgıt çalarım. Slogan atarım, attırırım. Mikrofonu elime alırım, bağırırım. Hele 8 Mart'ta. Hele 25 Kasım'da. Hiç kimse tutamaz beni alanlarda. Asla hiç. En keskin sloganları ben atarım. Ne olursa olsun. Söylediler zaten bana.

Valla ben dünyalı olarak kendimi görüyorum. Ama Türk'üz yani. Türkiyelim. Türkiyelim derim. Valla bu ülkede kim eziliyorsa ben ondanım. Ermeni eziliyorsa Emeniyim. Ya Kürt eziliyorsa Kürt'üm. Arap da haksızlık varsa, eziliyorsa Arap'ım. Bak Aleviler, yeni Maraş Katliamı'nın yıl dönümüydü. Aleviyim. Ya Hrant Dink'i katlediğinde biz İstanbul'daydık. Ben göğsüme kokart taktım. Ben Hrant'ım, Ermeni'yim diye. Onun yüz...Öldüğü anda Taksim'e yetiştim ben bir saat sonra. Aksaray'da oturuyorduk, Taksim'de. Eşim işteydi aradım. Dedim ben şeye çıkıyorum. Hrant Dink vurulmuş. İHD'den tanıyorum ben onu. Birgün Gazetesi'nde yazı yazıyordu. Oradan tanıyordum. Ben hemen Taksim'e yetiştim. Tek başıma, gece. Yani öyle korkmam da öyle şey etmem. Kolay kolay böyle tırsmam da yani.

Vallahi kenar semtlerde hiçbir şey değişmedi. Ya ben çok ilermiş olarak... Hatta geri görüyorum. Yani o zamanki şimdi var olsa, eski komşularım da var, görüşüyom. Akrabalarımız da var. Mahallelerde oturuyorlar. Ben şöyle bakıyorum kadınların yani yarım asır geçmiş, elli yıl geçmiş gerçekten. Yani elli yıl, kırk yıl ya. Kırk küsur yıl geçmiş. Ya ne bilinç düzeyleri, bu kadar teknoloji, bu kadar televizyon, bu kadar internet. Yani bu kadar teknolojinin geliştiği bir yerde insanların hiçbir gelişmişlik düzeyi yok. Yani belki ortaokulu, liseyi felan okuyorlar kadınlar, kızlar, erkekler ama bomboş okuyorlar. Eskiden lise mezunları insanlar daha farklılardı. Eğitimli insanlar, üniversite mezunları daha farklıydı. Şu anda hiç, kılık kıyafette de daha geriye gitti. Eskiden ben mesela ben köyden geldim başım kapalıydı. Hemen başımı açtım geldim buraya mesela. Çabuk ayak uydurdum. İlk bir hafta mesela, ilk bir iki köye gittiğimde başım kapalı gittim birkaç defa. Ondan sonra köye gittikçe de başımı açtım. Hala da böyle başım açık giderim köye. Hiç başımızı kapatmayız yani. Biz ailecek öyleyiz. Ama şimdik, ilkokula giden çocukların başı kapalı. Yani eskiden bu kadar namaz, abdez dini şeylerin de geriye gitti insanlar. Tabii ki eskiden oruç da vardı, namaz da vardı, ibadet de vardı, Kuran da vardı, her şey vardı ama. Bu kadar gençlerde, çocuklarda yoktu. Bu kadar kadınlarda yoktu. Yani bu dünyayı bıraktılar. Herkes öbür dünyaya. Yani hele de bu AKP iktidarında, çok geri gitti her şey. Yani yoksulluk da değişmedi. Bilinç de değişmedi. Yaşam tarzı da değişmedi. Hiçbir şey değişmedi. Daha bence gelir düzeyi de insanların düştü. Şimdi her şey çok bol ama değişik çeşit şeyler çok olabilir ama. Mesela eskiden bir fabrikada çalışan insan, kendi aylığıyla arttırıyordu, bir gecekondu evini yapabiliyordu. Arsasını alıp biriktirebiliyordu. Şimdik iki kişi çalışsa bir evi geçindiremez. Şimdi herkes çalışıyor. Eskiden bu kadar kadınlar temizliğe, gündeliğe gitmiyorlardı. Şimdi bütün kenar semtte kadınlar temizliğe, gündeliğe gidiyor ve evlerde fıstık kırıyor, iş yapıyor, iş yapıyor, ayakkabı yapıyor, ceviz kırıyor, bir şey yapıyor. Ya şimdi bütün aile çalışıyor. Emek sömürsü daha çok yoğun. Fabrikalarda ücretler ben alım

gücü daha çok düşük insanların. Yani refah seviyesi aşağılara düştü. Bunun yanı sıra da yoz, yobaz geri bir toplum oluştu. Yani genel kültür anlamında da, inan sosyal anlamda da bir gelişmişlik olmadı. Eskiden sosyal ilişkiler, feodallık vardı. Bazı olumsuz yönleri vardı ama yardımlaşma, dayanışma daha iyiydi. Şimdi yardımlaşma, dayanışma da yok. Her şey menfaat, çıkar ilişkisine kaldı. Ailelerde bile öyle. Onun için kötü gitti yani. Binalar dikilmekle, böyle bu kadar AVM'lerin çoğalmasıyla, okulların çoğalmasıyla gelişmişlik düzeyimiz o değil bizim. Bunlar onu göstermiyor yani. Gelişmişlik düzeyimiz düştü. Şimdi çok geri her şey. Mesela benim çocuklarım hiçbir zaman ilkokula giderken, bir kilometre yol gidiyorlardı, okulları uzaktı. Ortaokula daha uzak. Ben şimdi, biz şimdi kızlarla onun sohbetini ediyoruz ara sıra. Nasıl yürüyerek gidip gelirlerdi? Akşam, gece, gündüz, sabah erken. Şimdi okullara git. Veli öğrencilerden çok veli var okullarda. Okullara anneleri götürüyor, anneleri getiriyor. Çocukları bahçede bekliyorlar. Biz asla bir gün çocuklarımızı bir tek ilkokula kayıt ettirdiğimiz zaman götürdük çocukları. Hiç biz gitmezdik çocuklara. Kendileri gider gelirlerdi. Dershanede sınava girer merkeze, hafta sonu çocuklar. Tek başına yürüyerek gider gelirlerdi. Yoktu böyle bir şey. Parklarda oynarlardı. Gönderirdik çocuklara. Park vardı. Düztepe Parkı vardı, bizim eve ne kadar uzak. Komşunun çocuklarıyla çocuklarımız köftelerini alırlardı. Heveslenirlerdi. Kendi başlarına, kızlar. Muhtemelen ilkokul öğrencileri, piknik yaparlardı. Biz gitmezdik. Top götürürlerdi, top oynarlardı. Asla öyle bir şey yok. Şimdi olamaz yani. Gözümüzün önündeki. Ben torunumu, beş yaşındaki torunumu götürürken arkamdan yürütmüyom, önüme alıyom yürütüyom. Arkada ne olur ne olmaz diye. Yani hiçbir anlamda, her şey çok çürüdü, kötü oldu, geriye gitti. Yani şiddet de daha çoğaldı haa. Şiddet de çok. Yani eskiden belki kadınlar dayak felan yiyordu, şiddet uyguluyordu ama. Gerçekten şimdi daha fazla. Şimdi herkes söylemiyor. Eskiden biraz daha feodal ilişkiler vardı. Millet söylüyordu. Daha rahattı. Şimdi biraz kibarlaştılar. Utanıyorlar herkes söylemiyorlar şimdik. Gizliyorlar, saklıyorlar biraz eğitilmiş falan oldular, biraz moderen görünüyorlar ya. Binalarda, apartmanlarda oturuyorlar. İşte biraz daha belli bir yerlerde oturuyor, söylemiyorlar. Niye bu kadar boşanıyorlar şiddet yoksa? Boşanma niye arttı bu kadar? Kadın cinayetleri arttı bu kadar? Şiddetin sonucu bunlar. Her anlamda kötü oldu. Her anlamda kötü oldu gerçekten.

Suriye Savaşı'ndan sonra da Antep'i çok etkiledi Suriye Savaşı. Ben o insanları suçlamıyorum. Yani ben asla ırkçı felan bir insan değilim. O mültecilerin, mülteci de değil onlar aslında misafir görünüyorlar. Bizde mültecilik de yok, biliyorsun yasalarımızda. Onun için mülteci de görünmüyorlar. Onlar bizden iki kat daha. Biz de mağdur olduk, onların gelmesiyle burada. Ama bir kısmı da tabii burada tabii fırsatçılık da etti. Bizim Türk milletinde fırsatçılık da var.

Beş yüz liralık evini iki milyara kiraya da verenler de oldu. Dükkanını, evini. O yönden fırsatçılık edenler oldu. Alım satımı. Tabii sürüm de oldu. Mal da sattı felan. Dükkanlarda biraz hareketlilik de oldu. Ama onun yanı sıra da her anlamda burada can güvenliğimiz. Bu IŞİD dünyası oldu Antep. Her mahallede, bizim olduğumuz o taraflarda daha fazla. Her mahallede oldu geçen sene. İki sene mi oldu, ne oldu? Bize çok yakın. Beş yüz metre ileride çatışma oldu işte binada. Öldü orada kaç kişi. Yani her yerde şu anda, ses çıkmıyor diye, hele bir de AKP ters düşün onlara. Hele bu hükümet, iktidar ters düşün onlara. Hele biraz desteğini çeksin. Hele biraz onların üzerine gitsin de hele. Bak ne oluyor Antep'te? Neler patlıyor? Her mahallede, her binanın altında ne bombalar patlıyor. Yani Antep'te şu anda gerçekten çok güvensiz bir şehir. Hatay, Urfa, Antep. Antep bence en fazla Antep. Çünkü IŞİD'in kalesi Antep. Ve bu görünen, bu görünmeyenler. Görünenler kılık kıyafet olarak. Bize zaten, biz biraz cahil bir toplum olduğumuz için sürü psikolojisi çabuk olur ya. Hemen zaten AKP iktidarında, Türkiye genelinde oldu. Burada kapanma. Bir dolmuşa, otobüse bin, toplu taşımaya bin. Başı açık insanı çok az görürsün. Yani kılık kıyafet şeyi değişti. Erkekler uzun uzun elbiseler, erkekler, mesela giyiyorlar. Çok rahat geziyorlar yani. Kadımlar, daha üzerine burkalı kadınlar var. Türbandan vazgeçtik. Türbana razı olduk daha. Burkalı kadınlar var. Parklara gidiyorsun, yemeği peçenin altından yiyen kadınlar var. Yazılı. Görüyoruz yani bunları. Yani Antep çok değişti. Yani bu artık normalleşti. Apartmana git. Hepsini türbanlı, Suriyeli kadınlar. Yani içinde var. Türklerden de var. Kürtleri de var. Türkleri de var, türbanlı ama daha rahat davrandılar yani onların içinde daha da rahat davrandılar. O toplumda. Biz öteki olduk şimdiki. Gerçekten biz öteki olduk. Yani yazın felan biraz böyle, bizim kızlar böyle biraz uç falan giyinsin. İnsan çekiniyor. Acaba tehlikeli mi, bir şey olur mu diye korkuyorsun. Bir şeyde, bir piknikte felan böyle تنها yerde. Vallahi ben korkuyorum. Kızlara beyle şortla mortla gidince acaba diyorum burada varlar mı, saldırırlar mı felan filan yani. İnsan korkuyor. Yani çarşıda, alışveriş merkezinde o kadar değil de. Ben valla تنها yerlerde korkuyordum açıkçası kızlar çok böyle ip askılı şort mort giyerlerse.

Onlar şöyle bakıyorlar. Tabii ırkçılık boyutunda bakıyorlar. Suriye her şey onlara, hiç sisteme, hükümete, devlete bahane bulmuyorlar. Yoksulluğu, işsizliği, her şeyi Suriyeliler. Suriyeliler geldi böyle oldu. Evlerine hırsız giriyor, Suriyeli değil giren. Türkler hırsız, bizim ülkenin insanları. Suriyeliler. Hemen diyorlar. Bir de şu binaya hırsız girmiş. Suriyeliler mi? Suriyeliler var dolu. Ne malımızın güvenliği var ne canımız. Suriyeliler. Asla Suriyeli değil o hırsızlar. Hepsini bizim insanlarımız. Türkler, yapanlar. Yani olumsuz her şey Suriyelilere mal ediliyor. En çok da işsizliği. Suriyeliler geldi. Bizimkiler boşta. E iş yok. Suriyeliler çalışıyorlar,

Suriyeliler çalışıyorlar. Yani o anlamda müthiş saldırılar da oluyor zaten duyuyorsunuz. Medyada felan da yansıyor yani. Yer yer saldırılar da oluyor, linçler de oluyor. Bir mahallede bir Türk, Türklerle bu Suriyeliler kavga etsin. Hemen toplanıyor gidiyorlar onları işyerlerini, dükkanlarını, evlerini başlarını yıkıyorlar. Öldürüyorlar. Kaç tanesini öldürdüler öyle. Hiç tanımadığı insanlara gidiyorlar, sırf Türk diye ona arka çıkıyorlar yani bir oluyorlar. Irkçılık yani var. Irkçılık çoğaldı. Yani yazık, onlara da yazık gerçekten.

Kadınlar da valla onları ganimet olarak giriyorlar. Bizim köyde bile herkes ikinci, üçüncü eşi aldılar. Çok yani. Mesela eskilerden varmış iki evlilik. Bizim zamanımızda, bizim yaş gruplarında hiç yoktu iki evlilik. Artık köylerde kalmamıştı. Şimdiki bu Suriye Savaşı'ndan sonra, şimdi bizim köyde çok normal oldu iki evlilik. Hepsi Suriyelerden, hep genç genç. İkinci eş olarak felan. Tabii nikahsız felan, imam nikahıyla. Onlara sığınıyorlar. Geliyorlar, kimsesizler. Savaştan gelmişler. Yoksullar, kimsesizler. Bir de kadınlar da şimdi şey yapıyorlar. Ben işte onları bahane ediyorlar. Suriyeliler geldi işte eşim aldı, üşütme getirdi. E eşin getirmeyeydi, Suriyeli zorla mı geldi? Eşini suçlamıyor yine Suriyeli kadın. Kadın da kadını suçluyor. Tekrar oradan yargılıyor. Ya o kadın mağdur ha mağdur. O kadın mağduriyetten geldi. Senin eşin keyfine alıyor. Keyfine getiriyor. Eşini sorgulamıyor, suçlamıyor, kadını suçluyor.

Gerçekten bütün kadınların hiçbir ayrımcılığa uğramadan, şiddete uğramadan, eşit, insanca, özgür bir dünyada yaşamasını istiyorum, tüm kadınlar için. Emeğin sömürülmediği, emekçilerin de yani. Erkekler de sömürülüyor mu? Erkeklerin de var yani. Emeğin daha doğrusu hakkını aldığı, herkesin insanca yaşadığı, adil, eşit bir hukuk devletinde, bir ülkede yaşamasını istiyorum herkesin. Başka bir şey istediğim yok. Ne isteyeyim ki ya? dünyada da barış istiyorum. Savaşlar olmasın istiyorum. Kısa vadede değil ama mutlaka olacak. Umutluyum. Ama çok kısa vadede, bizim ülkemizde çok umut görünmüyor ama. Bakıyorum bu yeni yeni artık bizim dışımızdaki ülkelere yavaş yavaş kıvılcıklar, yavaş yavaş sosyalist partilerin felan biraz böyle hareketlendiği. Bu dünyaya yansıtacağımı düşünüyorum. Ben Sovyetler Birliği'nde nasıl, onun yansıtması bütün dünyayı etkilemişse. Ben nereye kadar diyorum bu savaşların, bu şiddetlerin, bu hukuksuzluğun, bu yolsuzluğun? Hindistan'da bile artık insanlar, işçiler felan köylüler sokağa dökülmüşse, burada da çevre hareketleri, feminist hareketler bayağı etkili, güçlü görüyorum ben. Umudu da onarda görüyorum. Emekçileri, bizim ülkemizde de şu anda bayağı bu toplu sözleşmelerden kaynaklı işçiler bir şeyler söylüyor artık yani. Eee ben senden korkmuyorum diyeni işçi nasıl çıktı, değil mi? Sen kimi savunuyorsun? Sen işte komutan mısın? Sen bilmem ne misin dedise. E bu devlet benim dedi ana çıktı değneği

yanına aldı, çevreci Laz anamız, değil mi? Anne çıktı. Devlet kim? Devlet benim. Devlet benim dedise, e bu kadar feminizm de bence az değil Türkiye’de. Feminist hareketin güçlü olduğuna. E bizim partimiz de fena değil ya. Bence bizim parti, biz umut veriyoruz diye düşünüyorum ben. Leyla Güven’i görüyorsun değil mi bak? Gene tutuklandı. Ya valla biz, biz de az değiliz ha. Biz de yani kolay pes etmeyeceğiz yani. Tabii ki özgürlük, eşitlik mücadelesi kolay değil. Bedel ödemek istiyo. Ben kızlara onu diyorum, bana bir şey diyince. Kızım diyorum bak haksızlık, hukuksuzluk, eşitlik. Nazım hikmet ne demiş? Sen yanmazsan, ben yanmazsam, karanlıklar nasıl çıkacak aydınlığa? Kim çıkaracak diyor bu sistemden memnun değilseniz. Muhakkak birileri yanacak, onlardan birisi biz olabiliriz. Olmalıyız da yani. Yoksa yok.